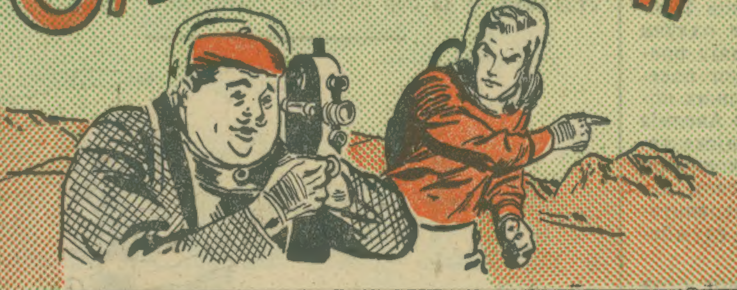
ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Година XXIII — Број 495
Субота, 24. јун 1961.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

У ОВОМ БРОЈУ:

КАЗНА ЗА СВАЂАЛИЦЕ

У Немачкој су у 16. веку на необичан начин кажњавали мужа и жену који би се сувише гласно свађали. Они су морали од подне

па до вечери да ходају улицама града и то тако што је жена водила мужа на узди, а муж је морао у једној руци да носи халебарду, а у другој стару ципелу.

ЋЕЛАВИ ПОШТАРИ

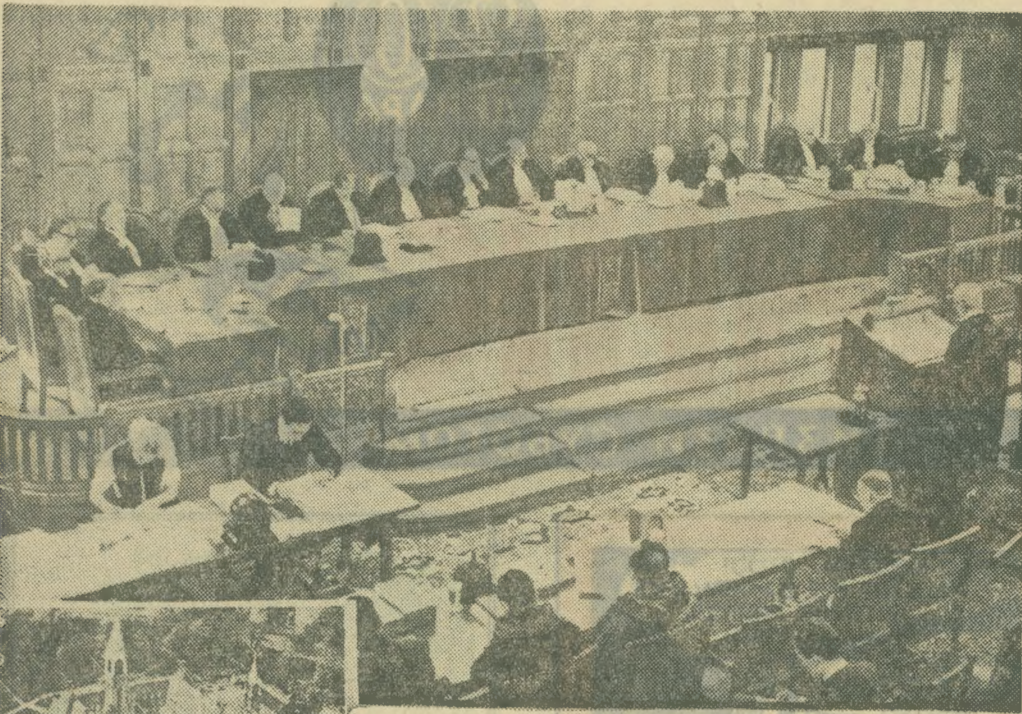
Разносачима поштанских пошиљки радни дан није нимало лак: у високим зградама без лифта треба се пењати до четвртог или петог спрата, подносити кишу, ветар, снег и летње сунце. Али, данашњи поштари бар не морају да брију главу као некад њихове „колеге" у старој Грчкој. Наиме, кад су грчки поштари имали да пренесу неку тајну поруку, њима су бријали главе и на глаткој кожи исписивали текст. Поштар је морао да чека да му коса израсте и тек тада је кретао на пут. Прималац „писма" је морао да му обрије главу — да би прочитао поруку.

ЗА ЦЕЛУ ПОРОДИЦУ

Први кишобрани у Европи дочекани су подсмехом и требало им је прилично времена да би заузели своје „место под сунцем". От

како су кишобрани постали саставни део гардеробе, они су много пута мењали свој облик и величину па су чак једно време, у првим деценијама свог постојања, били толико велики да је испод њих могла да стане читава једна — и то многобројна — породица.

СУДИЈЕ НА ЗАСЕДАЊУ И ЗГРАДА МЕЂУНАРОДНОГ СУДА

У МЕЂУНАРОДНОМ СУДУ

Недавно је у Међународном суду правде у Ла Хеју одржано суђење поводом индијско - португалског спора око португалских поседа Дадрар и Нагар Авели на територији Индије. Свечана атмосфера у најдостојанственијем суду на свету остала је неокрњена и том приликом упркос оштрим правним полемикама. Један репортер који је одшкринуо огромна стилизована врата суднице у Ла Хеју записао је ово:

„У дворани влада атмосфера достојанствене тишине. Кроз окна од уметнички обрађеног стакла пада светлост право на катедру за говорника окренуту према дугачком судијском столу. Катедра се захваљујући хидрауличном уређају може на обичан притисак дугмета уздизати и спуштати и подесити према стасу сваког говорника. Завладао је тајац.

Отварају се врата сва у дуборезу. На њима се појављује судски службеник у униформи који укрућено саопштава:

— Високи суд!

Све је овде до најмање ситнице режирано у најчистијем стилу великог судског церемонијала. Један за другим свечано ступају петнаест старих достојанственика, петнаест уважених магистрата ОУН који заједно имају преко хиљаду година. То су 15 највиших умова међународне јуриспруденције из 15 разних земаља.

Председник овог уваженог скупа је Норвежанин Хелге Клестад. Он има 73 године и доктор је права универзитета у Ослу. Потпредседник је доктор Мохамед Зафрулах Кан, бивши министар спољних послова Пакистана.

Међу осталим судијама ваља споменути истакнутог совјетског јуристу др Ф. И. Којевникова, сер Спенси Спендера, бившег министра спољних послова Аустралије и амбасадора своје земље у САД који има 62 године, Египћанина Абдел Хамид Бадавија, доктора права универзитета у Греноблу и бившег министра спољних послова и финансија у Каиру.

Сваку од странака заступају по два адвоката. Сви они, заједно са адвокатима-саветницима и судијама остављају изванредан утисак не само по свечаним тогама које носе него по својој прошлости богатој угледом и звањима. Ипак декор није једноличан јер сваки судија има тогу какву носе у судовима његове земље.

Тако, на пример, португалски експерти имају тоге са широким црвеним оковратником украшеним драгим камењем и чипком протканом златним нитима. На глави носе тијаре као црквени достојанственици. Британски јуристи се појављују са својом традиционалном перикoм пуном белих увојака и црном машном везаном у чвор. Египатски као и совјетски представник носе широку чипкану машну.

Адвокати који су на суђењу заступали Индију и Португалију били су неутрални — обојица Белгијанци. Први је чувени Анри Колин који је добио четири велика спора пред међународним судом правде а други је Морис Бурке који се истакао на три међународна суђења.

На овом суђењу има да се реши спор стар преко пет година, настао услед тешког наслеђа колонијалне владавине Европљана у Индији чији су последњи представници Португалци. Треба да се одлучи да ли Португалци имају право да од свог обалског поседа Домао до унутрашњих поседа Дадрара и Нагар Авелија који леже усред индијске територије пролазе њиховим путем. Индија им по свом националном праву суверенитета оспорава то право службености.

Зграда Међународног суда правде у Ла Хеју је једна од најлепших из неокласичне архитектуре — дело француског архитекте М. Кордонијеа. Грађење је започето 1907. а завршено је 1913. године. У њој се налази 12 пространих дворана и 83 велике собе и суднице. У свим њеним просторијама сваки предмет представља уметничку драгоценост. Поред дивне руске вазе нађе се уметнички израђен кип Алберта Швајцера, или слике холандских мајстора. Велику вредност представља цела једна соба у старом јапанском стилу.

Залога за школовање

Свуда на свету има деце која не иду радо у школу. У многим земљама има и родитеља који нерадо шаљу децу у школу уверени да је то само губљење времена и да би било корисније да им деца помажу у кућним или пољским радовима. Због тога су власти у Сараваку, на острву Борнеу, дошле на идеју да од дечјих родитеља захтевају неку скупу залогу. Њу добијају натраг тек пошто је дете четири године редовно посећивало школу.

БЕЗНАДЕЖНО

Британска железничка дирекција напустила је сваку наду да ће путнике икад моћи да навикне на чистоћу. У новим путничким вагонима намењеним локалним пругама више се неће постављати пепељаре. „Без обзира на то колико пепељара има у једном купеу, путници упорно отресају пепео и бацају пикавце на под — кажу у железничкој дирекцији. — Због тога пепељаре више нећемо ни стављати — да бар на њима уштедимо!“

* *

Последње путовање

Бродски дневници познатог енглеског морепловца капетана Џемса Кука доспели су на — пијацу. Цена која је за њих тражена била је баснословно висока јер, најзад, није се продавала било каква стара књига, већ део енглеске историје. Дневнике су купили Американци. Бродски дневници са јединственим белешкама с првог и другог Куковог путовања кренули су на своју последњу пловидбу — у Америку.

Ripley's Веровали или не!

СМРТНА КАЗНА ЗА КУПАЊЕ

РИМСКИ ЦАР **КАЛИГУЛА** БИО ЈЕ ТОЛИКО ОЖАЛОШЋЕН СМРЋУ СВОЈЕ СЕСТРЕ **ДРУСИЛЕ** ДА ЈЕ У ЧИТАВОМ ЦАРСТВУ НАРЕДИО ОПШТУ ЈЕДНОГОДИШЊУ ЖАЛОСТ
ЗА ТО ВРЕМЕ, ПОД ПРЕТЊОМ СМРТНЕ КАЗНЕ, СВИМА ЈЕ БИЛО ЗАБРАЊЕНО ДА СЕ СМЕЈУ, ДА ОБЕДУЈУ У ПОРОДИЧНОМ КРУГУ И ДА СЕ КУПАЈУ!

КРВАВИ ЗАМАК

У КАСЕЛУ (НЕМАЧКА) САГРАДИО ЈЕ ПОКРАЈИНСКИ ГРОФ ФРЕДЕРИК II ОД НОВЦА КОЈИМ МУ ЈЕ ЕНГЛЕСКА ПЛАТИЛА ЊЕГОВЕ ПОДАНИКЕ КОЈЕ ЈЕ ПОСЛАО ДА СЕ БОРЕ ПРОТИВ АМЕРИЧКИХ КОЛОНИЈА (1776)

ДЕТЕЛИНУ

СА ПО ЈЕДНИМ „ДОДАТНИМ“ ЛИСТИЋЕМ НА СВАКОМ ОД ТРИ НОРМАЛНА ЛИСТА НАШЛА ЈЕ РАМОНА РОМАНОВСКИ ИЗ СТАФТОНА (САД)

НА СВОЈОЈ ЈЕДРИЛИЦИ

„ВАМАРИЕ“

УЧЕСТВОВАО ЈЕ ВАДИМ МАКАРОВ У 10 ВЕЛИКИХ МЕЂУНАРОДНИХ ТАКМИЧЕЊА И 10 ПУТА ЈЕ БИО ПРВИ (1933—1936)

НА СВЕТУ ИМА 300 ПУТА ВИШЕ ВРСТА ИНСЕКАТА НЕГО НА НАЈВЕДРИЈЕМ НОЋНОМ НЕБУ ВИДЉИВИХ ЗВЕЗДА

МУЖЕВИ

У ГАИРА ФОРЕСТУ, У КОЛОМБИЈИ, МОГУ ДА СЕ РАЗВЕДУ ОД СВОЈИХ ЖЕНА САМО АКО ПУНУ ГОДИНУ ДАНА **И ДАЊУ И НОЋУ НОСЕ НА ЛИЦУ МАСКЕ!**

ТРОМБОН — АЖДАЈА

Пријатни звуци излазе из разјапљених чељусти аждаје. Али то није права аждаја већ

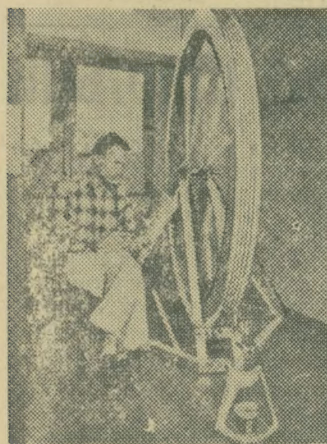
кинески инструмент из 19. века који је поред осталих био приказан на изложби у Риму.

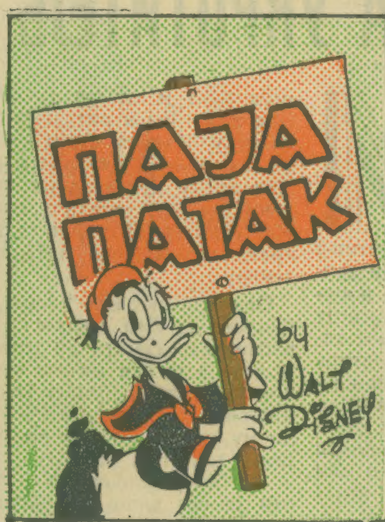
Челик — предност за Спартанце?

Чувени спартански ратници нису постизали успех у борби због дисциплинованог, „спартанског" живота и сталне вежбе од малих ногу, већ што су једини на Пелопонезу, 650 година пре наше ере, знали да праве челично оружје. Због његових квалитета, еластичности и тврдине, они су постајали надмоћнији. Анализе показују чак да је то био заиста одличан челик.

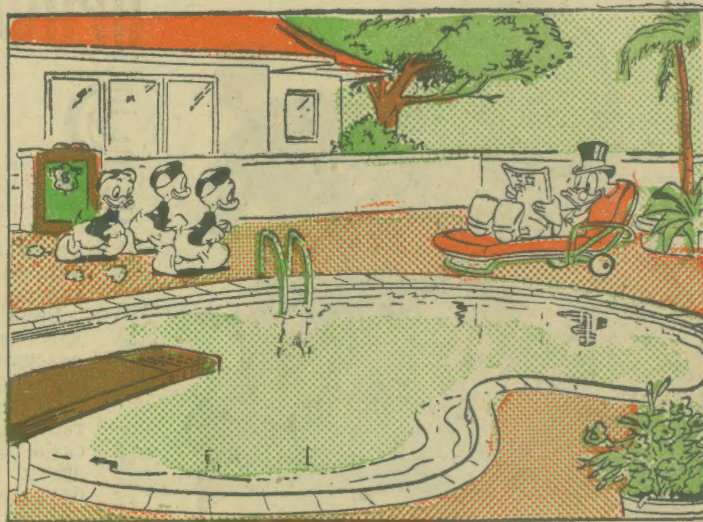
ПРЕЦИЗАН РАД

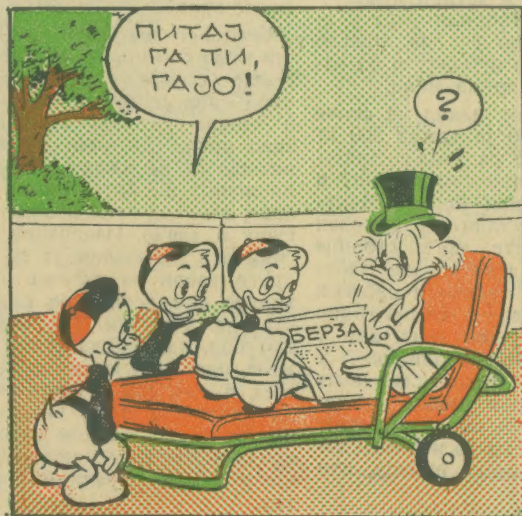
У жлебовима овог точка налази се 210.000 метара фине, налоном пресвучене, бакарне жице. Осам таквих точкова је направљено у Боуцеру, у САД, где се налази национални биро за стандарде. Точкови ће бити постављени у разним деловима света као антене да би откривали пулсирање електромагнетских таласа за које се верује да настају у јоносфери.

ШТА ДАЈЕ УКУС МЕСУ

Пољопривредни стручњаци су успели да изолују материје које дају специфичан мирис и укус говеђем и свињском месу. Полипептиди, угљени хидрати и амино киселине, и њихове међусобне реакције, стварају познату арому. Помоћу овога се може побољшати и укус концентроване хране коју ће јести путници у космосу.

ДЕБАТА О РЕПОВИМА

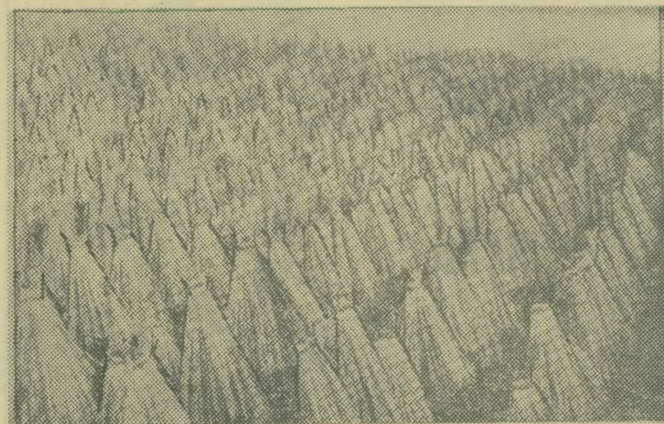
Недавно су у холандском парламенту вођене жустре дебате. Расправљало се о... дужини коњских репова и псећих ушију. После дугих препирки парламент је одлучио: под претњом казне забрањује се сечење репова коњима и подрезивање псећих ушију.

Пигмеји са Нове Гвинеје

Острво Нова Гвинеја, подељено између Холандије и Аустралије, насељено је врло различитим групама урођеника. Међусобно оне се разликују по раси и језику. Француски етнолози, супружници Вилмино, провели су дуго времена изучавајући две од ових расних група. Прва је настањена на плодном земљишту и пошто међу становништвом не влада оскудица предусретљиви су према дошљацима. Између осталог, они гаје свиње, али их ретко једу, мада их не сматрају светим животињама. Повремено им служе као средство размене, слично седефу или перју ретких питца које до њих стиже са морске обале. Приликом женидбе, младожења даје младиним родитељима три или четири свиње на име откупа.

Место Телефомин, у коме су етнолози провели доста времена међу урођеницима, налази се у области где нико не сме да уђе без дозволе, јер становници не желе да дођу ни у какав додир са цивилизацијом. Живе на више-мање неплодном терену и боре се са многим тешкоћама. Земљу обрађују штаповима. По изгледу, становници су слични афричким пигмејима. Услед велике удаљености тешко је претпоставити да имају заједничке претке, сем можда у веома давно геолошко доба када је могла да постоји **веза** између континената.

ШЕШИРИ ЗА ЛОЗУ

Виноградари из познатог швајцарског града Шафхаузена — чувеног по производњи сатова — изненадили су свет једним својим изумом за борбу против града који сваке године наноси огромне штете лози овог винородног краја Швајцарске. Измислили су „шешире" од сламе који, истина, нису најмодернијег изгледа али савршено штите винограде од леда. Чим запрети невреме виноградари се разлете и на сваки чокот ставе сламни шешир. Досад су им они већ у три маха спасли винограде од врло крупног града, који пошто удари у шешир само склизне низ њега не успевајући да га пробије.

ПРОФЕСОР УНИВЕРЗИТЕТА УКРОТИТЕЉ ЗВЕРИ

Кад сам подигао слушалицу зачуо сам непознат глас:

— Овде је магационер на железничкој станици у Блумсбергу. Јесте ли ви професор Џорџ Келер?

— Да.

— Онда дођите што пре и то камионом!

Била је субота и у нашем универзитетском граду у Пенсилванији тога дана нисам држао часове из историје. Нашао сам један камион и стигао на станицу. У одељењу за пакете два човека рвала су се са једном пумом која је својој глави прокрчила пут изнад дрвеног сандука у коме се налазила.

— Професоре, закуцајте ову летву док није изишла. Сандук је вама упућен.

Био сам запањен. Млада пума од 70 килограма изванредне коже и оштрих очњака! Летвама смо јој угурали главу, закуцали сандук и тек тада баците поглед на адресу. Пошиљка ми је стигла од једног пријатеља који је хтео да се нашали јер је знао да волим животиње.

Има тренутака кад човек невероватно брзо мисли: ова пума ће ми помоћи да остварим сан још из детињства. Некад сам желео да постанем укротитељ лавова, а пума је нека врста лава, америчког лава. Ево како ми се срећа осмехнула у 42. години.

Пренео сам је кући на запрепашћење моје жене и две мале кћери и телефонирао жениином ујаку, лекару:

— Молио бих вас да дођете са хлороформом.

— Ш-ш-шта?

— Објаснићу вам кад стигнете.

Натопили смо вату у течност и помоћу машица намазали јој ноздрве. Кад сам био сигуран да је чврсто заспала, са два суседа сам је пренео у кавез и преселио у празну гаражу која је од тога дана постала арена за дресирање.

Пре подне сам припремао предавања за студенте а у слободним часовима студирао сам дресуру. Да бих са теорије прешао на праксу, купио сам револвер са ћорцима, бич и начинио танак шиљат колац. Једно поподне, у плавом оделу са металном дугмади ушао сам у гаражу и затворио добро врата. У десној руци држао сам пиштољ, у левој корбач. Стао сам уза зид и викнуо суседу који је споља, иза прозорских решетака држао једну жицу:

— Повуци!

Он је отворио кавез и звер је скочила као чеп из боце. За трен ока полетела је према мени. Извио сам се и она је промашила. Одбацио сам бич и шчепао столицу упирући ка животињи доњи део. Тада сам видео колико је то моћно оружје. Звер не зна коју би од четири ноге угризла и пошто јој то толико разбија пажњу, одустаје од напада.

Бирајући између два типа дресуре, за грубост или за дресуру лепим, одлучио сам се за ову другу. Постепено, пума је научила да седи на табурету, да га заобилази, да скаче са једног табурета на други. Кад сам учврстио обруч, скакала је кроз њега, а једанпут сам натопио канап бензином, ставио га испред обруча и запалио. Пума је прескочила препреку као да не постоји пламен.

Једно поподне, у мој кабинет на универзитету уђе један колега у друштву непознатог човека.

— Да те упознам са представником циркуса Браћа Ринглинг, Барнум и Бејли — рече мој пријатељ.

Човек је запуцао из Њујорка да види моје тачке с пумом. Одвео сам га у гаражу и понудио да седне, али он рече:

— Ја ћу се боље осећати ако гледам кроз прозорске решетке.

Тачка се тако савршено одвијала да је на крају рекао:

— Одушевљен сам. Ако је продајете, дајем 400 долара.

Тако сам се растао од пуме на велику жалост мојих кћери и мојих ђака. Жени се, међутим, свалио терет са срца. „Зар је то посао за једног угледног професора универзитета!" — говорила ми је стално.

У време детињства нико није могао да схвати колико ме циркус привлачи. Најмање моји родитељи. Циркуске тачке посматрао сам као у трансу, а у менажерији сам сатима седео. Звери су биле тако огромне, лепе и гипке.

Петнаест дана по продаји, нисам издржао самоћу и наручих четири нове пуме и једног црног пантера. Купио сам кружну ограду као за арену и почео дресуру компликованих тачака. Жени сам једноставно рекао:

— Без дресуре не могу, а за време школског распуста даваћу представе уз улазнице тако да ћемо извући новац који трошим на њихову исхрану.

Пред мојом менажеријом увек сам се појављивао у плавом оделу. Тренутак кад широким покретима навлачим беле рукавице на животиње је деловао хипнотички и тачке су извођене у миру и реду. Чим свака заврши „своју тачку", седала би на свој табурет. На крају су одлазиле утврђеним редом. Чак сам их постепено навикао на музику са грамофонске плоче и с пролећа 1940, пошто је завршена школска година, одржао сам прву јавну приредбу на којој су учествовали један лав, један пантер и четири пуме.

Кад су отворили улаз у арену појавио се лав. Застао је, погледао публику и одједном јурну према мени.

Лав готово никад не скаче увис. Пошто је тежак 200 кг насрће само са земље. Знајући то, шчепао сам столицу и испалио један ћорак. Међутим, Лео учини грандиозан скок, прелете ноге столице и покуша да ме угризе. Забацих главу улево и избегох страшну чељуст. Његов топао дах запахну ми лице, али у том часу осетих очњаке у мом рамену. Бацио ме је на решетку. Брзо уперих на њега столицу и он седе на земљу. Хтео сам да испалим хитац у његовом правцу, али моја рука је остала да виси. Два помагача и гледаоци били су у леденом страху. Лав ме је и даље посматрао а њушка му се црвенела од моје крви. Он тада устаде и мирно уђе у кавез. Публици се поврати дах а мене одведоше лекару.

Овај „неспоразум" није ме удаљио од Леа. Сваког дана васпитавао сам га да отвара чељуст а ја сам му све више приносио своју главу. После извесног времена успео сам да му вилице сасвим раздвојим и тада сам увлачио главу у његову чељуст. Увлачио сам је све више док једном не осетих његове очњаке на своме врату.

Следећег школског распуста имао сам циркуску шатру. После серије скокова, леопард Раџа се нечега уплашио и скочио на лава кога сам звао Краљ. За трен ока животиње су се нашле у борби на живот и смрт. Мањи од лава, леопард га је шчепао за гушу и давио. Изненађен, сасвим сам заборавио да су ми друге звери за леђима. Дохватио сам леопардов реп и стао да га увијам. Кад је осетио бол, уместо да јурне на мене, олабавио је смртоносни уједи лав, сав у крви, седе да одахне. У томе часу мој помагач са треском отвори врата и животиње се повукоше у пуном парадном поретку.

На крају представе пришао ми је непознат човек и понудио гостовање за цело идуће лето у Атлантик Ситију. Помислио сам да тера шегу. Но он је у руци држао уговор а награда је била врло висока тако да сам могао да набавим нове животиње.

У Атлантик Ситију имао сам великог успеха. Леопард је прескакао обруч у пламену, тигар се шетао по боцама пуним млека, други леопард је ишао по затегнутој жици, лежао сам на леђима два лава полегла по земљи. Леопард је играо по звуцима валцера, пуме су салутирале, и тако даље. Мало-помало постао сам укротитељ и томе сам се цео посветио.

Било је то на једној представи кад је киша падала као из кабла. Животиње су послушно вршиле задатке, али су биле троме. Кад је требало да ставим главу у Леову чељуст, застао сам. Приметио сам да су му вратни мишићи сувише затегнути. Ипак сам дао знак, он је разјапио вилице и ја увукох главу готово до његовог грла. Лео је затим мало склопио чељуст, ја сам лагано бројао до десет и куцнуо га штапићем да их отвори. Он је остао непомичан. Поновио сам знак, али сам осећао да се лав укочио јер је баш у том часу почела страховита провала облака. Гушио сам се и губио свест...

Кад сам дошао к себи лежао сам у болници са маском за дисање на лицу.

— Били сте се угушили — рекао је лекар — слушајући рад мога срца. — Добро је сад. Живот вам је спасен.

А свега месец дана касније кад сам стао пред животиње у арени и окренуо се публици да бих се поклонио зачуо сам урлик тигрице Шебе која ми се у истом часу сручила на леђа. Брзо сам одскочио и снажно је ударио ногом у губицу, али је она још једном скочила и угризла ме за бутину. Бичем и столицом отерао сам је на место. Она је лизала моју крв са њушке и тачка је започела као да се није ништа догодило. Рана ми је крварила; хтео сам да урличем од бола и кад је представа завршена пренели су ме у болницу. Сутрадан, приликом визите, једна млада лекарка ме упита:

— Гле, шта ћете ви овде?

— Синоћ ме је ранила једна тигрица — одговорих.

— Синоћ? — рече она зачуђено. — Ја сам присуствовала представи, али сам мислила да то тако треба да буде.

■

Док је књига мемоара Џорџа Келера била у штампи, према којој смо донели овај извод, стигла је вест да је некадашњи професор историје уметности на универзитету у Блумсбергу а потом укротитељ зверова напрасно преминуо у циркусу у Њујорку за време извођења програма. Пошто су животиње изведене из арене лекари су покушали да га поврате у живот али им је труд остао без успеха.

Острво — кућа

Дански инжењер Соеренсен одлучио је да проведе лето на сопственом острву. Али, он не намерава да купи неко парче земље окружено водом, него је конструисао вештачко острво које може да се укотви на било ком месту.

Соеренсеново острво представља у ствари спљоштен бетонски „балон" с пречником од 20 метара. Унутрашњост острва-летњиковца веома је конфорна: соба за спавање, трпезарија, библиотека с телевизором и модерна кухиња.

Соеренсен се нада да ће својим пројектом заинтересовати модерне Робинзоне, уморне од друштва и сите бучних летовалишта.

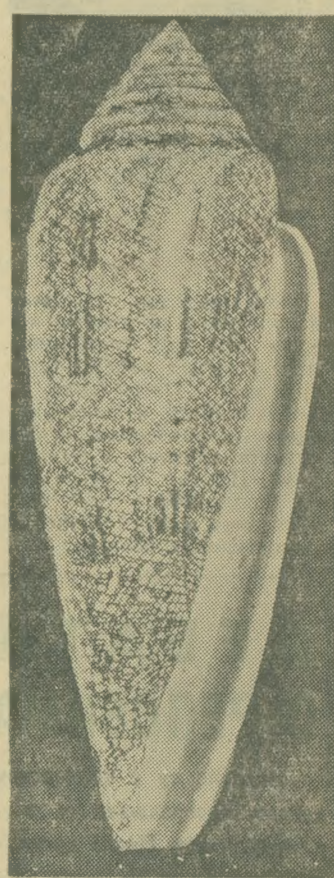
Нова епидемија: САКУПЉАЊЕ ШКОЉКИ

После другог светског рата јавила се мода сакупљања школьки. Слично подводном риболову, проширила се на све континенте у виду епидемије, али је по карактеру слична филателији јер сакупљачи лепе и ретке примерке међусобно мењају и продају, а извесни примерци достижу басносновну цену.

Једна од шкољки велике вредности са белим трбухом и наранџастим леђима коју називају „порцелан праскозорја" налази се у водама око острва Фиџи. Зато што је ретка, раније се даривала поглавицама и владарима. Цена јој се одређује по тежини и зато је још зову „златна шкољка". Услед велике вредности власти острва Фиџи забраниле су да се вади, односно резервисале су то право за себе.

Једна од најређих врста је „конус глорија марис", купаста шкољка од 10 до 14 сантиметара, са хром-жутим линијама на основици која има боју слоноваче. Још није познато да ли је врста потпуно ишчезла. Наиме, сви примерци, нема их много, нађени су на малом гребену једног филипинског острва које је после земљотреса око половине 19. века потонуло у море. Пошто су без конкуренције, свака од ових мајушних шкољки вреди веома много.

Поред великог броја љубитеља, има и доста трговаца који се служе нечасним пословима. Један од њих је имао три примерка једне врсте, за које се веровало да су једини у свету. Да би постигао већу цену две је уништио, али није имао среће. Нађене су нове шкољке исте врсте тако да је њихова вредност остала иста.

„КОНУС ГЛОРИЈА МАРИС"

СЕЛО ШТАЈНФУРТ ЖИВИ ОД РУЖА

Ко би хтео да види руже најразличитијих боја и свих могућних њихових нијанси треба да посети Штајнфурт. То је једно село у Немачкој близу топле бање Нохајм. Заштићено од ветрова планинама оно има умерену климу и за њега су многи туристи изјавили: „Италија почиње у Немачкој".

Штајнфурт је познат по гајењу ружа и заузима важно место на светској пијаци. Две стотине вртара искључиво проверава могућности да се руже на нови начин калемљене, одрже, а онда их тек препуштају другима на гајење. Већином дивље руже служе као основа на коју се калеме чувене врсте из Холштајна или познатог баштована Вилхелма Корда.

После читаве две године укрштања, дивље биљке се тек претварају у племените врсте захваљујући повртарима Штајнфурта.

Гајењем ружа у овом селу први је почео да се бави у прошлом веку један баштован из Енглеске када се ту настанио. Он је своје суседе прво научио да гаје ове лепе цветове а онда се заинтересовало и цело село. У свом малом ружичњаку сам је неуморно вршио опите са новим калемима и мало по мало проширивао своју башту и на околна поља. За његовим примером су прошли и остали и сва поља у околини претворили у баште.

Данас се сматра да у Штајнфурту има око 12 милиона шибова. Од 17.500 врста ружа које се налазе забележене у једном специјалном речнику, овде има „свега" око 400, али и оволики број пружа велику разноликост и у погледу боја и облика.

У 82. ГОДИНИ ЖИВОТА

ЧАМЦЕМ ПРЕКО ОКЕАНА

Француски пустолов Анри Монфрејд спрема се да у деветој деценији живота, у чамцу дугом 11 метара, крене у потеру за тајанственим благом француског пирата Ла Биза.

Кошчати Парижанин орловског носа и беле косе Анри Монфрејд је једна од најнеобичнијих фигура у француској престоници. Мало има Парижана који не познају његов крепак ход у папучама и његове приче из времена када га је Гоген љуљао на коленима. Мада има већ 82 године он се спрема на велики подухват.

Целог живота је био немирна духа и несталне нарави. Од 1910. године конструисао је четири бродића у којима се хватао у коштац с најжешћим олујама и одолевао шибањима најокрутнијих „тајфунских" репова. Последњу пустоловину на мору доживео је 1959. године када је у моторном броду без једара, који је позајмио од неког пријатеља, кренуо са својим сином Данијелом од острва Реинион према острву Маурицијусу.

На крају пута нестало им је горива па нису могли да одоле снажној морској струји која их је однела далеко према пучини.

Неколико дана авиони су узалудно надлетали Индијски океан у зони где су се они налазили. Стари Монфрејд и његов син хранили су се све време летећом рибом коју су хватали „мрежом" направљеном од старих кошуља.

Једног дана им се учинило да виде бродић на хоризонту. Кад су пришли ближе ономе што се у њиховој уобразиљи претворило у брод приметили су да је то у ствари костур џиновског угинулог кита. Најзад су угледали обалу Мадагаскара и ту се искрцали.

Монфрејдов живот је био врло узбудљив. Између два рата је путовао а нарочито се дуго задржавао у Африци, на Блиском и Средњем истоку. Продавао је хашиш, кријумчарио оружје, ловио бисерне шкољке у Црвеном мору и хватао се у коштац са крвожедним ајкулама и баракудама. Више пута је у последњем тренутку умакао својим једрењаком испред енглеских патрола.

Долијао је тек 1940. године, када су га Енглези ухватили, извели пред суд и осудили на смрт стрељањем. Помилован је од више власти и казна није извршена а он је послат у концентрациони логор у Кенији где је провео неколико година.

Многе своје пустоловине Монфрејд је описао у романима и дочарао их на платнима која је сликао у доконим часовима. Мада има већ 82 године он је још пун енергије и врши последње припреме за најновију пустоловину.

Неколико година већ он проучава живот чувеног француског пирата Оливијеа Левасера ла Биза који је 7. јула 1730. године обешен на острву Бургон. У тренутку када се пео на вешала гусар је окупљеним људима упутио чудну поруку са подацима о скривеном благу. Иако су многи криптографи покушавали да одгонетну ову поруку нико до сада није тачно утврдио где се налазе скривени дијаманти, бисери и златне полуге које је Ла Биз опљачкао са португалског брода „Острвска девица" када га је заробио и потопио 1721. године.

Према Монфрејдовом тумачењу драгоцености које вреде око 600 милијарди динара стављене су у велики ковчег и бачене на морско дно недалеко од острва Свете Марије у Индијском океану.

Да би пронашао овај ковчег Монфрејд ће ускоро са својим сином кренути у лов по Индијском океану. Недавно је завршен њихов брод специјално изграђен за ову прилику, дугачак 11 метара а широк 5.20 метара, начињен по угледу на старе арапске бродове. Због своје стабилности овакви бродови су изванредно одолевали морским стихијама, бурама и тајфунима. За изградњу брода који ће имати мотор од 40 коњских снага требало је 5.000 сати рада.

ОДМАРАЛИШТЕ НА ТОЧКОВИМА

Овога лета појавиле су се у Европи двоспратне приколице у којима може да летује на обали мора или у планини породица од више чланова. С једне стране све мањи број слободних постеља у хотелима и одмаралиштима, с друге стране већа жеља да се одмор не проводи само на једном месту, охрабрили су извесне конструкторе да начине тип лаких и простарних „одмаралишта на точковима". Приколица је дуга 5,50 м, широка 2,20 м а висока 3,15 м. Укупна тежина износи 1.500 килограма тако да обичан туристички аутомобил може да вуче ову приколицу без тешкоће. Поред просторије за становање, на горњем спрату, у унутрашњости се налази целокупан уређај за кухињу и тоалету.

ЗАНИМЉИВОСТ У СЛИЦИ

Студенти и ђаци средњих школа у Либеку повели су борбу за чистоћу свог града. Већ недељу дана они возе улицама колица са кантама за смеће на којима пише: „Читав Либек је за чистоћу!"

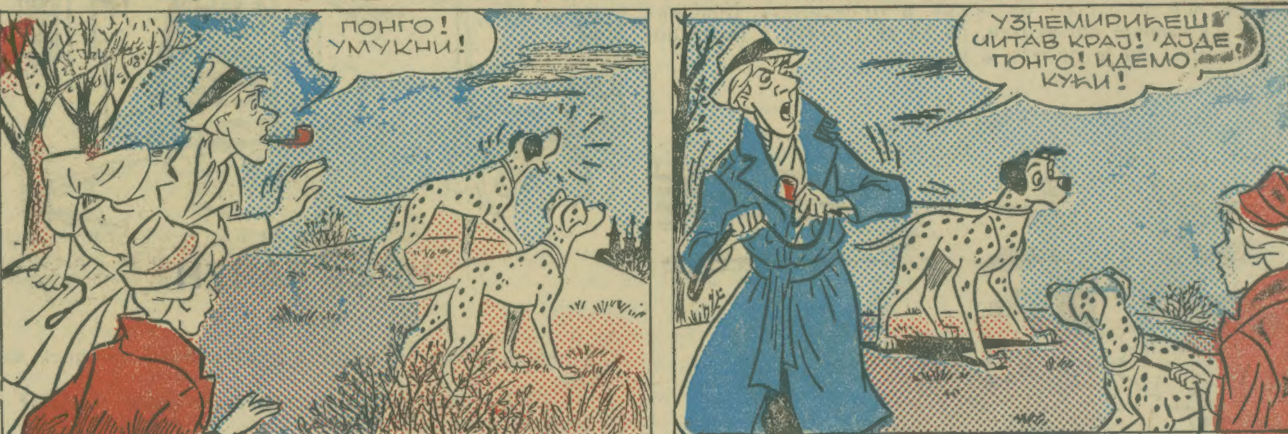
КОБРА У СТАНУ

Руски зоолог Владимир Евгењевић Флинт донео је из Туркменије кобру и држао је — на писаћем столу. Обавијена око мастионице она изгледа као леп украс али да би остала „на одстојању" зоолог каже да је потребна храброст и препреденост. Он то постиже бамбусовим штапићем.

Познато је да кобра има у себи јак отров. Међутим, само вештина може учинити да она постане безопасна. Зоолог каже да кобра никад не напада ако се њен циљ налази ван њеног досега. Значи, треба око кобре створити један „круг смрти", од око трећине кобриног дугог трупа, изван кога је она безопасна. Затим, она напада једино у случају заштите. Према томе, ако кобру не дирате није опасна.

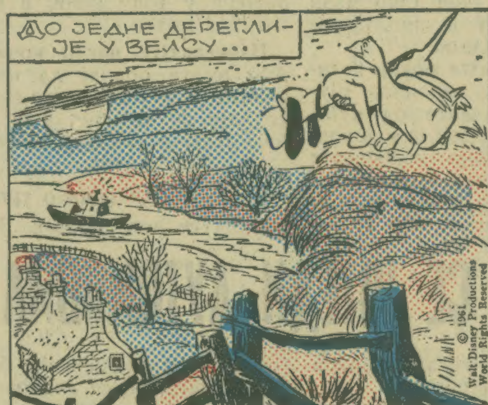
WALT DISNEY 101 ДАЛМАТИНСКИ ПАС

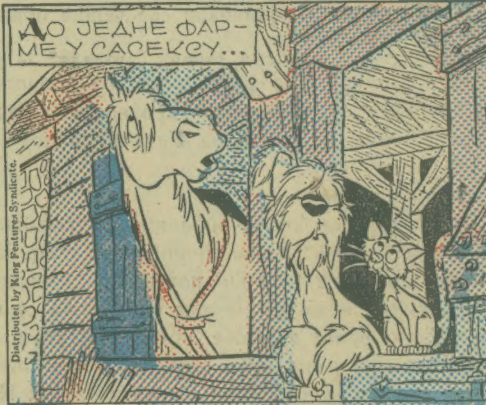

НАРОДНЕ ПРИЧЕ СА СВИХ СТРАНА СВЕТА

КАД МОЖЕ ДА РОДИ

(Турска)

Једног дана Насрадин хоџа позајми од свог суседа велики тигањ. Пошто се послужио њиме, вратио му је велики тигањ и уз њега још један мали.

— Откуд и овај мали тигањ? — упита сусед хоџу.

— Док је твој тигањ био код мене родио је дете — рече хоџа.

Сусед прими оба тигања, а после неколико дана хоџа поново позајми велики тигањ. Пошто је чекао шест дана, сусед закуца на хоџина врата и упита:

— Насрадине, шта је с мојим тигањем?

— Да си ти жив и здрав, твој тигањ је умро.

— Како може тигањ да умре?

— А што не би могао да умре кад је могао да роди дете?

ВЕЋИ ЦИЦИЈА

(Вијетнам)

Један човек је дошао учитељу који је људе учио цицијашлуку. Учитељ му рече да купи само погаче које ће жртвовати прецима.

Ученик оде на пијацу и набави погаче, али купи и једну кокошку, па се врати учитељу. Кад је овај спазио кокошку повика љутито:

— Глупане, зашто си непотребно трошио новац?!

— Рећи ћу ти зашто сам је купио. Кад ломим погаче мрвице падају на земљу, а то је штета. Кокошка ће те мрвице покљуцати, па ће се угојити а ја ћу после моћи да је продам и зарадим.

— Доста! — узвикну учитељ. Ти си толика цицијa да би могао и мог оца да учиш. Зашто си уопште дошао к мени?

БУДЕ И СВАЂА

(Кина)

Једна стара жена приносила је често жртве глиненим фигурама Буде у својој кући. Сваког дана је клечала пред киповима, клањала се до земље и молила их да јој помогну.

— Баба, зашто верујеш у ове глинене фигуре? — упита је унук.

— Мало дете не треба да брбља којешта! Ако те чују поштоване Буде, љутиће се — рече баба строго.

Сутрадан док је баба била негде ван куће мали унук се играо — окретао је дугачки штап, закачио један кип Буде и разбио га. Кад се баба вратила упита љутито:

— Ко је разбио Буду?

— Кад си ти отишла Буде су се посвађале — рече мирно унук.

— Лажеш! Буде су од иловаче и не могу да се свађају! — викну баба.

— Ако не могу да се свађају, како могу да се љуте? — упита малишан.

ЧИСТ РАЧУН

(Иран)

Један човек је куповао сваког дана по шест хлебова.

— Шта радиш сваког дана са толиким хлебом? — упита га пријатељ.

— Један хлеб чувам, један бацам, два хлеба враћам, а два позајмљујем.

— Не разумем те, говори јасно — рече му пријатељ.

— Објаснићу ти: хлеб који чувам — тај поједем ја. Хлеб који бацам — дајем ташти. Два хлеба која враћам — дајем оцу и мајци, а два хлеба која узајмљујем — дајем мојим синовима.

ЖЕЉА ГРБАВЦА

(Индија)

Упитали грбавца:

— Шта би више волео: да се твоја леђа исправе или да леђа других постану крива као твоја?

Грбавац одговори:

— Волео бих да се леђа других искриве али да их ја не гледам онаквим погледима као што они гледају мене.

КОЊОКРАДИЦА УЧИТЕЉ

(Индија)

Коњокрадица се увуче у једну кућу и баш кад хтеде да украде коња ухватише га.

— Ако ме научиш како се краду коњи — рече домаћин — вратићу ти слободу.

Коњокрадица пристаде. Приђе коњу, одвеза га, оседла, затим га узјаха и потера најбржим касом па довикну:

— Ево, овако се краду коњи! — и одјаха.

ГДЕ ЈЕ ЗНОЈ

(Кина)

Неки богаташ, веома прегојен, легао је у предворје своје куће да би се једног врелог дана расхладио. Али иако је мирно лежао био је сав у зноју. Најзад позва слугу да га овај хлади лепезом.

Слуга је махао из све снаге и кожа богаташа постаде ускоро потпуно сува а он се осети врло пријатно.

— Где ли је отишао мој зној? — упита зачуђено.

Слуга је стао, убрисао са чела капљице зноја које су попадале по каменим плочама пода и рекао:

— Ево га... код мене.

ПРЕ НАУЧНИКА

Најсложенији технички апарати, који изазивају наше дивљење, често су давно и једноставно конструисани у природи. Због тога се научници и техничари све чешће обраћају живим моделима.

Један од таквих „модела" је риба из рода „астроскопус" која живи у водама Атлантског океана дуж америчке обале. Највећи део времена ова риба проводи непомична на дну мора. Уста и очи јој се налазе на леђима.

Како се храни?

За добављање хране риба има оригинално „аутоматско прилагођавање". Очни мишићи ове рибе представљају нарочити систем међусобно повезаних „батерија". Када у њихово видно поље падне лик плена, очи се готово укоче и упорно прате пливање жртве. Наједном, тело жртве неочекивано задрхти, губи равнотежу и — пада право у рибина отворена уста. Шта га парализује? Научници су утврдили да чим се у рибином оку створи јасан лик жртве која плива изнад ње, из очију се аутоматски преноси сигнал до електричних „батерија" које према плену „испаљују" електричну „муницију". Батерије се при томе испразне, али се веома брзо поново напуне електрицитетом и спремне су да дочекају нову жртву.

Зар не дејствује на исти начин систем ваздушне одбране који се састоји од радара и противавионских топова? Радари откривају непријатељске авионе и аутоматски достављају њихов тачан положај механизму који управља противавионским топовима, док специјални аутомати ускла ђују удаљеност авиона са дометом топова. Топови испаљују само када се непријатељски авион налази у пољу поготка.

Два примера: из биологије и технике. Задатак да се нађе и погоди циљ решен је у принципу и у природи и у техници на исти начин.

КАКО СЕ ШТЕДИ АУТОМОБИЛ

Да ли ће ваш аутомобил бити дугог или кратког века, зависи од тога да ли добро или лоше возите. Доносимо вам неколико савета да избегнете не баш тако мали број оправки и продужите век својим колима.

Не оптерећујте мотор великом брзином, нарочито ујутру, кад полазите од куће. Ако то чините док је још хладан, непотребно сагоревате бензин и „перете" цилиндре, другим речима, уље које подмазује унутрашње зидове нестаје и услед тога цилиндри страдају пре времена.

Не прелазите одмах у велику брзину. Првих осам до десет километара треба да возите испод 50 км на сат. Мотор још није топао иако термометар покаже „нормалу", тј. да је вода загрејана до око 80 степени. Он ради под повољним условима тек пошто се и уље загреје. Ако је напољу нула степени треба прећи бар 13 км док и уље достигне потребну топлоту.

Не заустављајте се сваки час. Кратке вожње су узрок превремених кварова. Кад год се зауставите после краће вожње, у мотору ваших кола стварају се кондензоване капљице, течност која нагриза гвожђе и то у сразмери са потрошним горивом. Напротив, ако је вожња дуга, та течност испарава пре но што стигне да се наталожи. Карактеристичне капљице које ујутро излећу из „ауспуха" састоје се од течности наталожене у току ноћи, а која нагриза мотор.

Избегавајте нагло кочење. Ако имате обичај да нагло кочите брзо ћете истрошити уређаје за кочење; ваш добош трпи и трајање кочница смањићете за 75%.

Не „чешите" гуме о тротоар кад се заустављате. Због тога точкови више неће бити паралелни. Ако се точкови не налазе упоредо један са другим, гуме ће се поабати пре времена, а волан ће вам дрхтати у рукама.

Не крећите „као из топа". Ако то чините, узалуд трошите бензин и скраћујете век својим гумама и до 50%. Затим, непотребно оптерећујете читава кола.

Не држите ногу стално на кочници ако се крећете низбрдо. Тако ћете сагорети „гуртне". Уместо тога пребаците мењач из веће у мању брзину и кочите мотором, а ножну кочницу употребљавајте с времена на време тако да мотор стигне да се охлади.

Слонови остају у изгнанству

Колико стаје исхрана 1.000 слонова за непуних 19 година? Око овог питања вођене су недавно дуге и озбиљне расправе између представника Бурме и Тајланда.

Као и многи други проблеми, и овај има свој корен у другом светском рату. Када је јапанска војска заузела Бурму, једна од првих наредби коју је издала окупаторска власт гласила је: сакупити по сваку цену 1.000 слонова. Али, Јапанци нису захтевали какве било слонове, већ животиње научене раду, оне које знају да из џунгле довлаче до реке посечена тикова стабла — да би их вода затим однела до стругара. Свих 1.000 слонова Јапанци су затим у огромном каравану пребацили у Тајланд.

Последњих година у Бурми се предузимају мере за повећање извоза тиковине и осталих врста скупоценог дрвета. Бурманска влада сетила се реквирираних 1.000 слонова који су пре рата као „шумски радници" били од огромне помоћи горосечама. Да би један слон био оспособљен за такав посао потребне су године стрпљивог рада и доста новца. Поред тога, за обучавање дивљих слонова неопходна је читава чета већ припитомљених слонова који своју неуку „браћу" уче котрљању и ношењу стабала.

Бурманска влада обратила се тајландској влади тражећи да врати слонове које су Јапанци реквирирали. Тајланд је изјавио своју спремност да их врати, али је тражио да му се надокнаде трошкови исхране тих 1.000 слонова за протеклих 19 година. Представници Бурме и Тајланда рачунали су и срачунавали и најзад утврдили колико су трошкови износили. Бројке нису објављене, али је одлука позната: Бурма се одрекла својих слонова. Били су јој сувише скупи.

ЗАЗИДАНИ ВОЈНИЦИ

На благим обронцима Крндије, где се они губе у мору младог зеленог жита, расуло се дуж железничке пруге, између Нашица и Славонске Пожеге, село Чаглин. Ако му икада одете у походе срешћете се ту са једном легендом.

Крндија је у ове дане зелена и расцвала. А оног јануарског дана пре седамнаест година сва у белом, претила је хладноћом. На топлим огњиштима у Чаглину грејали су се војници Шесте усташке бојне, познате по томе што је сваки од њих носио у себи оно најтамније што човек може да има.

Широм Славоније познати кољачи нису мировали ни у овом питомом селу. Од њиховог доласка, из дана у дан, пламтеле су куће партизанских породица, у поноћним часовима су падали курири, гинули политички радници.

Низали су се тешки, мучни дани. Усташе су све више дивљале, разметљиво претиле. У близини није било већих јединица Народноослободилачке војске. Дванаеста и Двадесет осма дивизија које су ту раније дејствовале упућене су у друге крајеве. Остали су само мањи делови одреда који са комплетном бојном нису могли изаћи на крај.

Дивљању је требало стати на пут. У штабу славонског корпуса је зато одржано саветовање и одлучено да се Шеста бојна уништи.

Према околним местима из којих је усташама могла стићи помоћ постављена су јака обезбеђења. На саму бојну оборила се са свих страна Седамнаеста ударна бригада.

Напад је почео у зору 22. јануара. Изненадан и силовит. Усташе су се из утврђених кућа бранили упорно и вешто — од напада живог ланца партизана, чврстог и непробојног обруча.

Смењивали су се напади и противнапади. Куће су прелазиле из руку у руке. Предност је била час на једној час на другој страни. У критичном тренутку борбе, када су и једна и друга страна биле на измаку снага, са обезбеђења су почеле да стижу забрињавајуће вести:

— Немци из Славонске Пожеге, Нашица, Ђакова... Наваљују жестоко.

Дан је прошао у непрекидној борби, без одлуке. Ни ноћ није донела ништа ново. А сутрадан усташама је стигла у помоћ авијација. Куће се више нису виделе од дима. Гацајући кроз густо лепљиво блато борци Седамнаесте бригаде су пошли у јуриш. Ко зна који по реду, али опет без резултата.

Са обезбеђења су стизале све горе вести.

— Притисак је неиздржљив — јављао је командант Дванаесте дивизије Милан Станивуковић.

— Издржи још мало, макар још који сат — одговорио је кратко политички комесар корпуса Владо Јањић.

Друго, још краће наређење упућено је Демоњи, команданту који је нападао Чаглин:

— Докрајчи упориште!

Почео је пресудни окршај. То је био почетак легенде која се доцније причала уз партизанске ватре.

Пролазили су тренуци у којима као да се ваздух усијао од ватре експлозија и узвика. Само када би се пуцњава мало умирила, усташе су се тихо дозивали између кућа, тражили везу. Али веза се све више кидала. Наде за њих више није било. Партизани су се налазили свуда: на улицама, по двориштима, око кућа. Изоловане групе усташа су се почеле пресвлачити у женске хаљине, скривати у стогове сена, на поткровља, подруме, у бунаре. Партизани су их, уз помоћ сељака, налазили.

— Погледајте оно тамо — рекао је кратко човек командиру једне чете показујући руком кола која су се угибала под теретом.

— Стани, друже! — повикао је командир возару који је безбрижно певушио.

— Али, ја журим, ово су тешки рањеници — одговорио је овај.

— Чији рањеници?

— Ваши, а да чији би били. Мобилисали сте ме да их возим у болницу.

— Чекај мало, ништа им неће бити за тренутак, да видимо.

Возар је ошинуо коње и они су појурили. Али нису могли да умакну.

Партизани су их пристигли. Под покривачима, уместо „рањеника" лежали су усташе.

Док се ломио последњи отпор, један од наших бораца наишао је на гомилу цигала. Биле су некако невешто сложене, на брзину набацане. Некоме се та необична творевина учинила сумњивом. Тумарајући око гомиле, приметио је да се ту, испод цигала, нешто крије. У први мах је помислио да би то могло бити оружје, муниција или нешто слично. А онда је изнутра чуо пригушен шапат.

— Људи, другови, брзо! — повикао је разгрћући хитро цигле да би што пре спасао људе који су ко зна како и када били живи затрпани.

Али оне изнутра то као да није обрадовало, као да су се плашили својих спасилаца.

Тек када су наши продрли до њих видели су да су то усташе који су се сами зазидали да би избегли казну.

За кратко време похватани су и последњи који су се скривали у селу. Тачно у 14 часова и 30 минута Демоња је обавестио:

— Победа је потпуна. Шеста бојна је уништена до последњег војника.

У КАБИНИ космонаута

Кабина космичког брода — то је „радно место" космонауте. Када се пронела вест да први космонаут лети око Земље многи од нас су покушавали да замисле његову кабину из које је он с висине до које пре њега ни један човек није доспео, посматрао нашу планету.

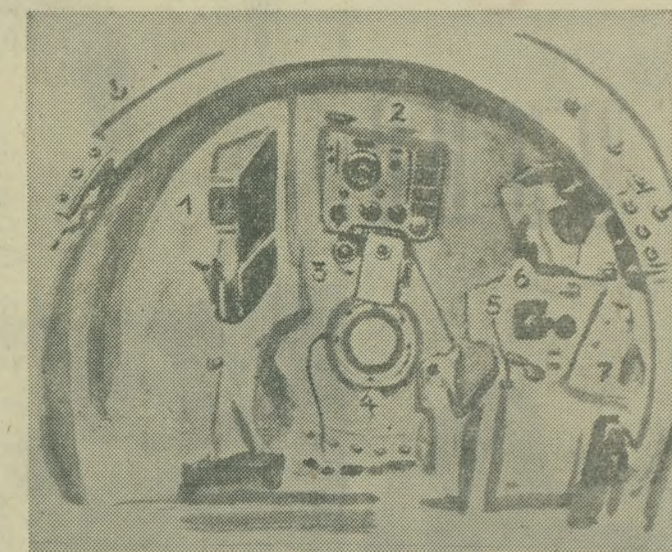
Сада више не треба нагађати: ево унутрашњег изгледа кабине брода-спутника „Исток".

Поколења су маштала о конструисању таквог свемирског брода. Сетите се само космичког брода — топовског ђулета Жила Верна у коме су његови хероји полетели на Месец. За изливање тог ђулета отишло је толико алуминијума колико до времена Жила Верна није никад ни произведено. У алуминијумском зиду брода била су уграђена окна у облику сочива. Изнутра је кабина била обложена кожом, а осветљавала се и загревала гасом који су путници понели са собом у боцама.

Када је Жил Верн писао тај свој роман весник космичке ере — Циолковски — већ је био рођен. Али, он је тек имао да порасте, постане научник и да напише своје научне радове... и тек је имала да се „роди" ракетна техника. Једном речју, требало је да прође стотину година да би наука могла да каже како треба конструисати космички брод и како у њему створити услове погодне за космонаута.

Космички брод и кабина у њему заједничко су дело великог броја научника. Приложени цртеж кабине израђен је према оригиналној фотографији. На њему нема много цифара и оне показују само најважније делове апаратуре. Ево тих делова:

1 — пилотов пулт; 2 — контролна табла с глобусом; 3 — телевизијска камера; 4 — илуминатор са оптичким оријентатором; 5 — полуга за усмеравање брода; 6 — радио-пријемник; 7 — посуда с храном.

А сад нешто детаљније о сваком делу:

На пилотском пулту налазе се полуге и укључивачи који служе за управљање радом радио-телеграфског система, за регулисање температуре у кабини и за — ако се за то укаже потреба — ручно управљање космичким бродом.

На контролној табли налазе се сви могућни апарати који омогућују пилоту да прати рад свих уређаја; а затим електрочасовник и глобус који се окреће. Окретање глобуса потпуно је усклађено, синхронизовано, с кретањем космичког брода по орбити. Гледајући овај модел Земље, космонаут увек може да одреди свој положај према њој, а приликом укључивања мотора-кочнице и место предстојећег слетања.

Телевизијска камера непрекидно „гледа" пилота и доставља његову слику на Земљу. У кабини се налази још једна камера (она се не види на цртежу), захваљујући којој се на Земљу истовремено одашиљу две слике космонаута: с лица и с профила. То је веома много помогло лекарима да тачно прате стање пилота.

У илуминатору је космонаут посматрао Земљу испод себе. За посматрање су му служила још два илуминатора. На овом који је показан у средини цртежа налази се и оптички оријентатор — уређај који дозвољава пилоту да одреди положај брода у односу на Земљу, што је неопходно при прелазу на ручно управљање бродом.

Радио-пријемник је део радио-телефонског система који је обезбеђивао двосмерну везу између космонаута и Земље.

Посуде с храном такође су добродошле првом космонауту — Јуриј Гагарин доручковао је за време свог лета.

Најзад, да кажемо и то да је на првом у историји броду-спутнику кабина космонаута много пространија и удобнија од пилотске кабине у авиону.

ТЕЛЕВИЗОР У ... СЛУШНОМ АПАРАТУ

Ернс Хог, житељ енглеског града Громбија, и против своје воље читав дан слуша звучни део телевизијских емисија. Он више не може на миру ни да чита новине, ни да пије чај, а да не чује телевизијске емисије — и све због тога што је наглув.

Хогов апарат за појачање слуха прима звучну пратњу енглеских телевизијских станица. Стручњаци који су испитивали ову необичну појаву утврдили су да је у близини Хогове куће положен кабл телевизијске мреже.

— Учините нешто и спасите ме ове буке! — преклиње несрећник чије су уши постале без телевизора и антене одличан пријемник телевизијских звучних емисија.

»СНАЖНА РЕЧ«

Код Американаца реч „слоган“ значи снажну, добро изречену мисао која оставља дубок утисак на читаоца, дира га у срце и буди машту, прогони га и изазива на одређени поступак. Помоћу оваквих слогана продају се у Америци, а у последње време и у Европи, многе ствари које свет иначе не би никад купио. Пронаћи прави слоган за одређену робу — уметност је која се добро плаћа.

Слепи просјак који је свакодневно стајао на вратима цркве Санта Марије дела паче није о слогану имао појма, а ни данас још ништа о њему не зна. Али зна само једно и то му је доста — да је новац у његовом тањиру почео да се гомила, док је раније једва могао својим дневним „пазаром“ да плати осредњи ручак.

Ако се ближе испита, овако изгледа веза између слогана — америчке рекламе, и повећаних прихода слепог просјака:

Чарлс Еверет Даудел који је у Кливленду имао рекламни биро, дошао је у Рим јер је у рату, као војник, упознао вечни град па је сада хтео да освежи неке пријатне успомене. Већ трећег дана срео се са једним пријатељем из тих дана. По дивном пролећном времену шетао је добро расположен са својим пријатељем. Стигли су тако и до цркве пред којом је слепи просјак имао своје место.

„Од рођења слеп“ писало је невештим словима на комаду картона наслоњеном уз тањир за милостињу. Чарлс Еверет Даудел замоли пријатеља да му преведе то што је написано, а кад је чуо, са негодовањем одмахну главом и рече:

— Од рођења слеп — то није ништа! Ту нема маште, не дира у срце, не привлачи! Није чудо што му нико ништа не даје!

Пошли су даље, али Американац је остао замишљен и престао да говори.

— Шта је с тобом, Чарли? — упита га пријатељ, али Даудел само прогунђа: „Пусти ме — размишљам!“

После извесног времена његово лице се разведри и он снажно удари друга по рамену:

— Имам га!

— Шта то?

— Слоган! Слоган за слепог просјака!

Пријатељ је одмах морао да потражи књижару да би купио комад картона и две писаљке у боји. Даудел се одмах дао на посао — великим словима исписао је на картону свој слоган који му је пријатељ прво превео на италијански.

Просјак је стварно био слеп јер није приметио када су његову таблицу заменили новом. Приметио је да се нешто променило тек кад је новац као киша почео да пада у његов тањир, али ни онда није могао да објасни услед чега.

Дуго је Даудел стајао у близини и посматрао успех свога слогана. Пошао је срца пуног задовољства: јер се опет осведочио у дејство својих рекламних идеја а уједно учинио и добро дело.

Изнад тањира слепог просјака пролазници су читали слоган који је Даудел смислио:

„Пролеће је. Ви можете да га видите. Ја не!“

Није лако угодити...

Генерални дирекција за финансије у Белему, у Бразилу, издала је недавно упутство како да се граде пословне просторије намењене пореској служби. У свим пореским канцеларијама врата треба да се отварају унутра, како би порески обвезници лакше улазили у канцеларије а — кажу зли језици — теже излазили из њих.

Французи и годишњи одмор

Годишњи одмор у Француској просечно траје 24 дана. Дванаест одсто становника села промени тада место боравка а из градова преко 46%. Париз држи рекорд у томе јер више од 77% људи одлази на одмор изван места сталног боравка.

Највише воле да путују становници јужне Француске — читава трећина, на другом месту су из источне — 29%, западне 21% и последњи су са севера — 19%

Милиони на тавану

Неки становник француског града Шамон, на тавану своје куће пронашао је Рубенсову слику из 1635. године. Стручњаци су је проценили на милион нових француских франака.

Колумбово путовање

1

Године 1492. 12. октобра изјутра искрцала се после дуге пловидбе једна група људи на тло за које су мислили да је Западна Индија. То су били Кристифор Колумбо и његови морнари који су уз многе незгоде препловили Атлантик али нису знали да су открили „Нови свет“. Касније је овај континент добио име Северна и Јужна Америка.

3

Породица Кристифора Колумба живела је у Ђенови и бавила се ткањем вуне. Као дечак и он је радио на разбоју, али је још од малена жудео за морем и сањао о томе да постане морнар. Ђенова је по свом положају била веома важна и прометна лука па су многи дечаци зарађивали свој хлеб радом на бродовима који су ту пристајали.

2

Рођен 1451. у Ђенови, Колумбо је, веома интелигентан, био добро упознат са вештином морепловства. Пробавио је низ година у припремама за свој пут који ће, био је уверен, донети свету једну новост, веома повољну — краћи пут између Европе и Индије. Међутим, Колумбо у почетку није ни схватио огроман значај овог свог другог открића.

4

Када је имао око 20 година Колумбу се остварио сан: постао је најзад морнар. На једном броду обалне пловидбе обављао је посао помоћника код предњег јарбола. Природна обдареност и окретност убрзо су га довели до бољих места на већим бродовима, од којих су неки одлазили чак и до атлантских обала Шпаније и Португалије.

(Наставиће се)

ПАЛМОВО ВИНО

ПРИПАДНИЦИ ПЛЕМЕНА БАЛУБА СУ ЧУВЕНИ ПУЗАЧИ УЗ ПАЛМЕ И ТО БОСИ И ОПАСАНИ УЖЕТОМ ОД ЛИКЕ

ЧОВЕК НЕ ПИЈЕ ПАЛМОВО ВИНО ИЗ ЛОНЦА- ВЕЋ ПРОМУЋКАНО И МАЛО ПРОМУЗИРАНО. ИЗ ЛИСТА БАНАНЕ

Кад се говори о вину увек се мисли на оно од грожђа или од неког другог воћа као што је купина и слично. Ретко је познато вино од палминог плода иако је оно добро и увек пријатно. Кад је хладно, оно се мало запени и почне да пушта искричасту угљену киселину. Иначе, одлично гаси жеђ.

Као што се види на слици, један становник покрајине Касај, у Конгу, вешто се пење помоћу каиша на уљану палму којих ту има много. Код конгоанског племена Балубу постоји веровање да сок од палме који капље од сумрака до следећег поднева припада човеку, а од поднева до сумрака жени. Дакле, 14 часова за мушкарце, а 10 за жене. Иначе, пламово вино у крајевима где га има представља праву посластицу.

КАД ПАС ИЗГУБИ ЊУХ

У италијанском граду Палерму догодио се један заиста редак случај: нека стара удова је дошла у банку да са своје штедне књижице подигне 600.000 лира. Пошто је избројала новац и ставила га у своју ручну торбицу, старица је узела да потпише потврду о примљеној своти. За тренутак је ставила торбицу на мермерну полицу поред шалтера крај кога је и сама стајала. Пошто је благајнику вратила перо стара жена се машила за торбицу и наједном вриснула, а онда закукала, јер је видела да је опљачкана — торбице нигде није било.

Међу публиком је завладала пометња. Надзорни органи затворили су сместа улазна врата и замолили присутне да се добровољно подвргну претресу и да тако олакшају посао око трагања. Нико од публике није видео крадљивца, а према исказу благајника и старице од нестанка торбице са новцем до старичиног вриска није протекло више од једног минута.

И поред најпажљивијег претреса јер је у међувремену стигла и полиција — ништа није нађено. Чак ни празна торбица. Старица је сва утучена и очајна пренета у суседну амбуланту где су је смирили, а публика је пуштена да се слободно креће. Власти су повеле истрагу иако она није много обећавала јер нико живи није претпостављао ко је лопов.

Међу публиком се налазио и Ђино Монти, виноградар и подрумар из села Фађе, који је, као и сви остали, био претресен. Пошто је после узбуне обавио посао у банци сео је на свој бицикл и отишао кући.

Тамо га је очекивало не мало изненађење. Жена и обе његове кћери су га у глас запитале како је могао да буде толико неопрезан и читава два сата раније пошаље пса Пепија са толиким новцем.

Случај је брзо објашњен. За Ђином, када је бициклом пошао у град, појурио је и Пепи. Допратио га је до банке и на улици остао да чува бицикл. У једном тренутку, ко зна зашто, Пепи је ушао у хол да пронађе газду. У оном свету није га нашао али је зато спазио на полици испред једног шалтера жуту већ дотрајалу кожну торбу, веома сличну оној какву му је његова газдарица често поверавала кад полазе у куповину. „Препознавши“ торбу Пепи ју је узео и истрчао да би је затим сав задихан донео пред укућане, пренеражене када су видели да се у њој налази више од пола милиона лира. У првом тренутку су помислили да је Ђино узео жуту торбу своје жене, али се брзо показало да је то нека друга.

Ђино је одмах поново сео на бицикл и однео торбу са новцем њеној власници а затим „привео“ Пепија полицији где је испричао цео случај.

Све се лепо свршило. Пепи је и од старице и у полицији добио шећера колико ни за месец дана није појео. Само је једно чудно — како је Пепија изневерио њух а — очи се показале „боље“.

Острига и миш

Овај догађај збио се почетком зиме на једној плажи у Бретањи непосредно после плиме. Једна острига коју је плима избацила на обалу, отворила је своју љуштуру а миш јој је завирио у уста. Из радозналости или глади? — ко би то знао. Острига је у тај мах затворила љуштуру. Сутрадан ујутру скупљач острига нашао је удављеног миша коме је из шкољке вирио само — реп.

АЕРОДИНАМИЧНИ ТУНЕЛ

Овако изгледа унутрашњост највећег аеродинамичног тунела у свету који служи за испитивање објеката са надзвучном брзином. У њему се постижу услови слични условима у васиони до висине 60.000 метара.

НАЈВЕЋЕ ОДГАЈИЛИШТЕ ПАПАГАЈА

У предграђу Тулузе налази се највеће одгајилиште малих папагаја у Европи. Само у току ове године доћи ће на свет око 40.000 шарених и веома лепих птица. Од 1873. године, кад су први примерци донети из Аустралије, до данас их је ту произведено близу 2 милиона. Као што је познато, мали папагаји, које срећемо и у домовима наших љубитеља птица, пореклом су из Аустралије и Нове Гвинеје.

ПРИРОДНА БОГАТСТВА МОГУ ДА НЕСТАНУ

Исцрпљивањем природних богатстава, земља која их је дотле користила трпи непријатне последице. Сада се, изгледа, то догађа у Перуу. Наиме, познато је да је та земља богата Хумболтовом струјом која јој доноси огромну количину малих риба, тазваних анковета, сличних сардинама. Изгледало је просто немогућно да то природно богатство буде исцрпљено.

Та риба привлачи велики број морских птица, углавном корморане, који се хране баш њом. Пратећи ту рибу корморани на каменитим литицама Перуа остављају природно ђубриво, гуано. Још пре 150 година ово је утврдио природњак Хумболт када је слој на свим овим површинама где су птице слетале, достизао дебљину 30 метара. Иначе, ово природно ђубриво Перуанци су извозили на милионе тона пре но што су почели да га употребљавају у својој земљи.

Већ дванаест година рибари у Перуу хватају огромне количине анковета. Улов ове рибе је 1959. године достигао 50 тона. После је још порастао до 2 милиона тона. Али ово прети да се полако претвори у катастрофу, јер велики улов ових риба одузима птицама храну и угрожава њихов живот. Уколико не буде риба неће бити ни ових птица а с њима ће нестати и природног богатства.

ПОМОЋУ ПИШТОЉА

Недавно се у Западној Немачкој појавила у продаји једна нова смеса начињена од синтетичке смоле, која ће заштитити лак на каросеријама аутомобила. Ставља се помоћу „пиштоља" или четкицом преко лакованих, претходно добро очишћених, површина. После 20 до 30 минута ухвати се танка скрама која више не упија прашину, а после 45 минута она престаје да буде лепљива. Више није потребно никакво друго политирање јер овај заштитни слој не пропушта прљавштину и воду а ултравиолетне зраке чини нешкодљивим за боје и лак.

Аутомобил који је премазан овим заштитним слојем може да се пере и обичним средствима за прање.

Када се на њему примете знаци кварења услед огреботина или после дуже употребе, довољно је да се смеса обрише неким неутралним растварачем и по површини премаже нов слој.

Ова смеса може да заштити од рђе и друге металне предмете иако нису лаковани.

Вук и певање

Прикупљајући народне песме Вук је, наравно, више обраћао пажњу на њихове речи него на мелодије и чак се љутио на оне који су само певали не мислећи шта говоре. Иако је тврдио да није никад „пјевао" и да је само запамтио мелодије у себи када је „јошт овце и козе чувајући живио", он је ипак знао понеке и да отпева.

Када се у Бечу упознао са Пољаком Францом Мирецким, музичарем из Кракова, и када се овај заинтересовао за наше народне песме, у ствари за њихове мелодије, Вук је вероватно певао а он бележио и после хармонизовао за клавир. У другој књизи Вукових песама штампаној у Бечу 1815. године уместо обећаног „образа" — како се оне певају, Вук је „изрезао гласове од неколико пјесана које је за клавир угодио г. Франц Мирецки". То су шест песама: „Она је моја те моја" — како је композитор назвао нашу народну песму „Под ноћ пође низ поље"; „Сила љубави" (Колика је Јахорина планина); „Кад већ полазе сватови" (Одби се грана од јоргована): „Код краљеве куће" (Краљу, светли краљу); „Овчар и девојка" (Заспала девојка дренку на коренку) и „Кад се устаје у славу" (Ко пије вино).

И сада готово после једног и по века ове песме се певају непромењене а мале измене у по неким крајевима, могу се приписати само доцнијим мелографима.

Скупа реклама

У прошлој години у Западној Немачкој утрошене су велике суме новца за рекламу. Према званичним резултатима издато је 2,2 милијарде марака или 300 милиона марака више него у 1959. години.

Највише средстава је утрошено за рекламирање преко дневних листова. Половина укупне суме дата је њима, часописи су прогутали 774 милиона марака, а телевизија, мада је добила 132 милиона марака од рекламе, још се релативно слабо користи у ту сврху иако је број претплатника превалио цифру од 4 милиона.

Бензин у коцкама

Захваљујући проналаску професора Лосоа снабдевање моторних возила горивом у многоме ће бити олакшано. Мешањем бензина и неких врста смоле он је добио бензин у коцкама који је много погоднији за транспорт, јер захвата далеко мањи простор. Брикетирани бензин се пре употребе, помоћу нарочитог уређаја, претвара у течност.

Земља и даље крије своје године

Шест британских научника, на чијем се челу налази професор Мартин Рајс, објавили су да је наш космички систем настао после васионске експлозије која се догодила пре десетак милијарди година. Научници су изнели материјале на основу којих су дошли до горње хипотезе. Тиме, међутим, још није решен спор о старости наше планете, јер горња претпоставка има противника и у Великој Британији.

Лепра се мање преноси но што се мисли

На недавно одржаној светској конференцији о лепри учествовали су делегати из 48 земаља. Циљ састанка био је да се болесницима од ове болести обезбеди лечење као и свим другима и да им се очува људско достојанство.

Сматра се да лепрозних у свету има између 12 и 15 милиона. Европљани у тропским земљама нису имуни према овој болести. Највише обољења има у Азији. У Африци има 2 до 3 милиона оболелих, а мање на острвима Океаније, на Антилима, у Гијани, Мексику и у јужноамеричким државама.

Лепрозни се слажу у тврђењу да се лепра преноси мање но што се раније мислило а данас се лечи брже. Деца лепрозних не постају болесници већ доласком на свет.

22 ВРСТЕ...

Познато је да двадесет и две врсте це-це мува из рода глосина живе искључиво у Африци. Међутим, како показују фосили, није увек било тако. Ископине из доба миоцена, дакле пре оок 20 милиона година, нађене код језера Флорисан у Колораду у САД, показују да је це-це мува некада насељавала и Нови свет. Због чега ње тамо више нема не зна се, али се претпоставља да је разлог постепено исушивање Северне Америке што је имало за последицу нестанак великих чопора дивљачи, која јој је служила за исхрану.

Неке врсте це-це мува могу да опстану и без влаге, па их зато има и у неким афричким степама и саванама. Али ниједна њихова врста не може да опстане без редовне исхране — крви дивљачи. Постоји чак претпоставка да је баш це-це мува проузроковала нестанак дивљачи у Северној Америци.

Тако је, према овој претпоставци, она сама у Америци уништила свој једини извор хране. Данас би у неким топлим крајевима ван Африке, например у јужним деловима САД, у Средњој и Јужној Америци било услова за њен опстанак, али је тамо ипак нема. Авиони су је из Африке пренели у Бразилију, али ни тамо она–није могла да се задржи.

Дуго времена је це-це мува сматрана као једна од највећих препрека за напредак читавих крајева Африке. Ширећи спаваћу болест која је нападала људе и стоку она је спречавала привредни напредак у многим областима. Данас је та болест међу људима углавном сузбијена, изузев у неким сасвим удаљеним крајевима. Постоје лекови који спречавају развој болести, уколико нервни систем још није нападнут. Међутим, спаваћа болест код стоке, такозвана нагана, још је далеко од тога да буде сузбијена, највише зато што је шири око шест врста це-це мува против којих је борба тешка. То спречава подизање сточарства, па и сваку интензивнију пољопривреду. Осим тога отежан је и транспорт пошто нема довољно стоке за вучу, а становници села не могу да обезбеде ни потребне количине меса за своју исхрану и ђубрива за своје њиве.

Па ипак, сматра се да су дани спаваће болести одбројани, мада се не зна још колико ће тачно бити потребно за њено потпуно уништење.

ЧУДАН »СВЕТ«

ОВА ДВА ЦРТЕЖА ИЗВАЂЕНА СУ ИЗ ФИЛМА „АЛИСА У ЗЕМЉИ ЧУДА". ИПАК, ПОТПУНО ОДГОВАРАЈУ СЛИКАМА ПЛЕСНИ КОЈЕ СЕ МОГУ ВИДЕТИ МИКРОСКОПОМ. Десно: ПЛЕОСПОРА ДЛАКАВА; лево: СТИГМАТЕЈА ЈАГОДИНА

Плесни су веома разнородне. Не узимајући у обзир оне које често виђамо на убуђалом хлебу, на површини сира или кори лимуна, има их на десетине хиљада врста од којих су једне видљиве а друге не.

Природно обиталиште плесни је земља, и оне невидљиве, врше веома благотворан утицај на плодност тла. Друге, које више воле да се хране живим материјама уместо отпацима, живе као паразити и проузроковачи су опасних болести биља и људи.

Али, од буђи највише страдају инсекти. Кад пред крај лета угледате на завеси свог прозора угинулу муву окружену белим прахом, знајте да ју је плесан лишила живота. И гусенице нападнуте овим паразитима често су десетковане. Све живо на свету може да буде жртва буђи. И кад смо рекли да их има на десетине хиљада врста, нисмо погрешили, јер се готово свакодневно проналазе десетине још нових.

Тешко је одмах рећи којој врсти нека плесан припада, јер често мењају облик према средини у којој се развијају. Мада је за разликовање овога биља потребно имати микроскоп, покаткад је довољно користити се лупом да би се на слатку, лимуну, хлебу или влажним зидовима видели разни облици које оне образују. Човек тада открива запањујући свет који никаква људска машта не би могла да измисли.

Падобранци у акцији

Казаљке на часовнику у кабини британског брода „Принц Алберт“ показивале су тачно 22 часа и 30 минута када је лево бродско сидро почело полако да се спушта ка дну. На навигацијској карти дежурни официр је означио кружићем позицију сидрења — тачно 5 миља западно од места Бруневал.

Око усидреног брода, на неколико стотина метара уоколо, кружило је десетак торпедних чамаца и топовњача, спремних да пођу на сваки брод који би покушао да нападне „Принца Алберта“. Али, Немци нису ни помишљали да се пред обалом Ла Манша може наћи тако чудан конвој.

На палуби „Принца Алберта“ тридесетак командоса у пуној ратној спреми укрцавало се у чамце који су спуштани у море. Стојећи по страни, два официра, један морнарички а други командос тихо су разговарали.

— Још десет минута па ћемо кренути ка јуришној линији — рече морнарички официр и погледа на ручни сат са светлећим бројкама. Бомбардери који треба да прелете преко нас, привући ће свакако пажњу Немаца и својом буком заглушиће шум наших мотора.

— Колико времена треба да прође између прве групе бомбардера који ће гађати циљеве у унутрашњости и друге групе која ће бацити падобранце на станицу? — упита командос.

— Двадесет и два минута. Тачно толико нам је потребно да стигнемо чамцима од јуришне линије до обале.

— Надам се да ћете нас искрцати на правом месту — Знамо тачан положај свих немачких бункера и жичаних препрека, јер смо вежбали на полигону који је био копија земљишта на коме треба да се искрцамо. Моћи ћемо одмах да се снађемо ако нас тачно доведете.

— Не брините! Моји ће вас чамци привести као по концу — одговори му морнарички официр. Ноћ је мирна, а видљивост добра иако нема месечине. Осим тога, место искрцавања ћемо лако пронаћи, јер то је једини комадић плаже на стрмој обали у пределу станице.

Неколико тренутака касније, оба официра су се нашла у чамцу који се последњи отиснуо и заједно са другима нестао у помрчини. Ова шака људи имала је да успостави мостобран преко кога ће се падобранци укрцати у чамце после завршене акције.

Над радарском станицом

Двадесет минута пре поноћи прва формација бомбардера је уз заглушну буку прелетела преко Бруневала и наставила лет према унутрашњости. Тог тренутка чамци су пошли са јуришне линије, удаљене око 3 миље од обале.

Нешто касније и знатно ниже од прве, али у истом правцу, Ла Манш је надлетела друга група од свега 12 бомбардера. Уместо товара бомби, сваки авион је носио по десет падобранаца. Чекали су тренутак када ће пасти команда „скачи“. Сви су били професионални падобранци са доста часова летења и много скокова. Сви, сем једног — ваздухопловног радарског механичара, наредника Кокса. Он се пријавио добровољно за ову акцију, да би својим стручним знањем помогао да се најважнији уређаји на радару што пре открију и демонтирају.

— Кокс! — нашалио се један од падобранаца. — Како вам мирише ваздух над Каналом? Ви никад досад нисте летели?

— Нисам, наредниче — прихвати Кокс шаљиви тон. — Штавише, ово ми је први пут да сам напустио Енглеску.

— Е, па нека вам је срећно ово прво „туристичко“ путовање! — добаци други уз гласан смех осталих.

Бомбардери су се приближили Бруневалу. Минут пре поноћи у авиону се упалило зелено светло. Сваки разговор је престао. Крај отвора за искакање чекао је први падобранац. Када се упалило црвено око отиснуо се кроз отвор. За њим други, трећи, сви до последњег. Гомила лелујавих печурки заталасала се над Бруневалом, на свега стотину метара изнад земље. Није се чуо ни један метак — као да Немаца уопште није било.

Пуцњи у ноћи

У усамљеној кући близу радара боравио је мањи део чете која је чувала станицу. Стражару пред кућом овај лет авиона над станицом није био нимало сумњив. Готово сваке ноћи британски бомбардери су им зујали над главама.

Стотинак метара даље, крај кружног удубљења са радаром, стајао је други стражар. Поглед му је био прикован за морску површину, где му се чинило да види масу бродића. Напрегао је вид. Од буке авионских мотора није могао ништа да чује, али је ипак био уверен да се неки непознати бродићи крећу ка обали. Подигао је телефонску слушалицу да извести командира чете, али није стигао да све каже кад га трже пуцањ из пушке. Обазрео се и угледао последње падобранске куполе како се спуштају у близини.

Из усамљене куће у близини радара већ је јурила гомила немачких војника ка својим борбеним местима.

Падобранци, који су се после спуштања одмах сакупили, кренули су у напад подељени у три групе: једни према обали да би се сјединили са командосима, други према усамљеној кући а трећи, најбројнији, према радару.

Немци у први мах нису схватили зашто су били нападнути. Но, када је највећа група командоса пошла према радару увидели су опасност и поставили жесток отпор; шест Немаца је гађало убитачном ватром нападаче. Видели су се само одсјаји њиховог аутоматског оружја и пушака из бункера крај радара.

— Бомбаши, напред!

Под заштитом ватре својих другова, неколико командоса почело је у краћим скоковима да се приближава бункеру. Али већ после неколико тренутака остао је рањен на земљи први, затим други, па и трећи командос. Четврти је већ био замахнуо бомбом када је пао смртно погођен. Тек је пети успео да убаци бомбу у бункер. Одјекнула је експлозија. Командоси су потрчали и заробили два преживела Немца. Пут до радара био је слободан.

Наредник Кокс је веома брзо пронашао делове које је требало скинути и почео посао уз помоћ још неколицине другова. Остали су пуцали на Немце не дозвољавајући им да се приближе.

Већи део чете која је чувала станицу био је свега 400 метара далеко. Кад је командир извештен да се бродови крећу ка обали и да се спуштају падобранци, мислио је да је то почетак великог искрцавања, па је одлучио да сачека појачање. Зато је само отворио ватру у правцу радара.

Не обазирући се на метке који су им зујали око главе, Кокс и другови су обављали посао. У једном тренутку замало што није био погођен у шаку, јер су два метка удакрила свега неколико сантиметара ниже — у предмет који је држао у руци. За десет минута, скинули су све делове.

— Готово! — одахнуо је Кокс. — Сада поставите експлозив да разоримо ово што је остало.

Непун сат касније, падобранци и командоси кад су се окупили на палуби „Принца Алберта“ утврдили су да недостаје 15 људи.

Почетком децембра 1941. Британци су сазнали да се код места Бруневал на обали Ла Манша, око 20 км североисточно од Авра, налази једна немачка радарска станица најмодернијег типа за вођење ловачких авиона. Да би дознали докле су Немци стигли у примени електронских уређаја, извршили су у ноћи између 27. и 28. фебруара 1942. препад на станицу и однели неке важне радарске делове.

Тајна је откривена

Британски стручњаци су помоћу донетих делова лако реконструисали читав уређај и утврдили како функционише овај нови тип немачког радара, звани „Вицбург“. Убрзо су препоручили мере које су могле знатно да смање његову ефикасност. Између осталог и бацање из авиона станиолских листића. Многи људи за време рата нису могли да схвате чему служи та „киша“ коју избацују бомбардери за време лета. Разлог је био сасвим прост: радарски таласи се одбијају од њих и стварају на екранима неописиву збрку због чега је готово немогућно пратити лет авиона. Тако је немачка противавионска одбрана имала муке да тачно упути ловце у напад.

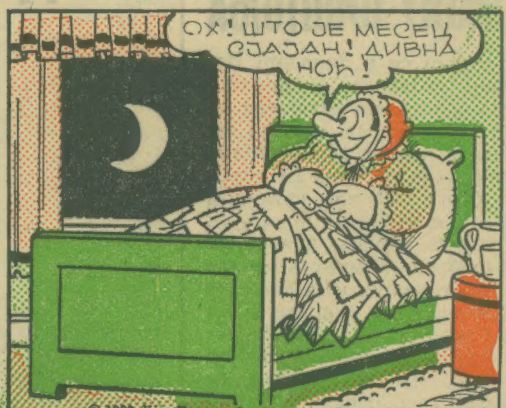

Да ли знате?

УЛТРАЗВУЧНИ ДЕТЕКТОР ПРОНАЛАЗИ ПУКОТИНЕ

Овај лаки апарат се вуче дуж шине, а сноп ултразвучних таласа се враћа из ње и доспева до слушалица. Ако је метал неоштећен не чује се ништа али чим апарат наиђе на пукотину или други дефект, фреквенца таласа опада и звук постаје чујан. На апарату се може прочитати чак и дубина пукотине.

☆

ПОТРОШЊА ПИВА

По потрошњи пива у Западној Европи Белгија се налази на првом месту са 128 литара годишње по глави становника, затим Западна Немачка са 92 литра, Француска са 39 литара, Холандија са 23 и Италија са 4 литра пива годишње по једном становнику.

☆

Ледена вода на опекотине

Доктор Шулман из Лос Анђелоса већ осам година примењује ледену воду као средство против опекотина. Опечени део тела ставља у посуду са водом, коцкама леда и дезинфекционим средством. После 30 минута до пет сати, што зависи од јачине опекотине, болови престају и не понављају се. То је велики успех јер код опекотина првог степена, ако се не примени овакво лечење, болови трају 24 сата. Поред тога ледена вода смањује запаљење на опеченој кожи.

☆

Танго као лек

Танго као лек преписао је један бостонски лекар неком нервозном човеку. Док је издржавао „куру" играња затекао га је порезник и на лицу места га казнио, јер учитељ играња није имао дозволу да обавља и лекарску праксу.

☆

ПРИСЛУШКУЈЕ — ВОДОВОДНУ ЦЕВ

Лондонски инспектор водовода прегледа критична места на водоводним цевима својом слушалицом — дугачком металном шипком чији један крај постави на цев а други уз своје ухо. Према шуму воденог тока он оцењује исправност саме цеви.

Под оком научника

Свакако мислите како је лако разликовати биљни од животињског света. Биљке, рећи ћете ви одмах, не могу да се крећу, док се животиње крећу и прождиру друга жива бића, животињског или биљног света, чиме осигуравају опстанак и развитак. Значи, између биља и животиња постоји очигледна разлика.

Међутим, природњаци се не би сложили са тим. Пре света, за биолога покрет ништа не значи, јер има животиња које су готово непокретне, док су неке биљке покретне и крећу се да би ухватиле нешто за јело. Постоје печурке које подражавају животиње: једне се хране биљним материјама, друге, слично извесним инсектима, употребљавају као храну отпатке, а треће постављају праве замке за сићушне животиње, које се не виде голим оком, и заробљавају их сплетом финих влакана. Најзад, има печурки које живе као паразити на биљу или на животињама.

Зато, посматрајући испод микроскопског стакла једно сићушно живо биће, биолог не може лако да се определи да ли оно припада биљном или животињском свету већ мора да употреби врло фина мерила заснована на структури и распореду ћелија. Тек после пажљивог проучавања утврдиће да ли се под микроскопом налази једна гљива, другим речима нека од биљака из велике породице печурки које, поред ових што их знамо, обухватају и квасце и плесни.

ЗА НЕРАЗВИЈЕНЕ ЗЕМЉЕ

Савезна Република Немачка учествоваће у „Светском дану млека" који организују Уједињене нације. Почев од октобра продавнице намирница и млекаре у Западној Немачкој продаваће читава три месеца и бонове од 1 марке. Приход од овога служиће за куповину млека у праху намењеног деци из неразвијенијих земаља. У исто време 50 млекара из Рајнске и Рурске области даваће бесплатно годину дана, по пола литара млека дневно, свој деци из Рајнско-Вестфалске области рођеној у четвртак, 25. маја, на „Светски дан млека".

КАКО СУ ПОСТАЛЕ...

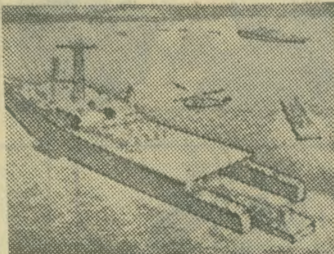
Многе речи као: меч, фудбал, бокс, хокеј, џокеј, примљене су из енглеског језика. Старофранцуска реч „диспор" некад се употребљавала при игрању карата, за посећивање позоришта, док пренета у Енглеску служи за планинарење и коњске трке. Временом је претворена у „спорт" и као енглеска реч поново је доспела у Француску.

Реч тенис долази од француске речи „тене" — држи,

И МАЈМУНИ ПИЈУ ИЗ ОЧАЈАЊА

У истраживачком центру у САД вршени су интересантни експерименти са мајмунима који су, као што је често случај и са људима, постали алкохоличари после душевних потреса. Мајмуни су 34 дана живели безбрижно и могли да бирају да ли ће пити воду или алкохол. Углавном су пили воду а врло мало алкохол. Међутим, после учесталог дражења електричном струјом, што су могли да спрече сами притискивањем на прекидач — код њих се развио страх и стална напетост. И тада им је остављен избор — вода или алкохол. Али сада је избор био друкчији: пили су врло мало воде а доста алкохола — да забораве бриге.

☆

МАТИЧНИ ЈУРИШНИ БРОД

У Британији се планира изградња јуришног брода који ће у свом трупу имати неколико чамаца за искрцавање пешадије. Чамци ће моћи да уђу кроз задњи отворен крај али само кад се брод мало потопи пуштањем воде у резервоаре. За време кретања та вода се испумпа и брод који има 15.000 тона носивости, изрони. На предњем његовом делу налазиће се простор за хеликоптере.

ТО СУ ЊЕГОВИ МОЗГОВИ

Кад авион лети брже од звука потребно је мислити још већом брзином. Наравно, пилот не може то да обави без безброј апарата који аутоматски контролишу навигацију, бомбардовање, паљбу, радарске уређаје и припадност другог авиона. Испред овог Тендерчифа Ф-105 су само неке од његових „мождaних ћелија".

☆

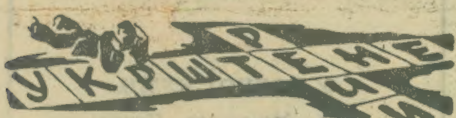
Први...

Први немачки брод на атомски погон биће трговачки, а гради га једна немачка фирма која атомску енергију користи за изградњу и поморску пловидбу. Радови на грађењу овог брода трајаће око две и по године.

☆

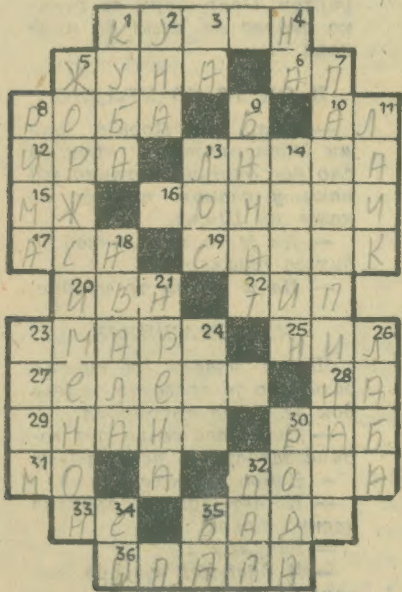
На Месецу—вода из стене

Неке стене на Месецу, сматра др Рој Бриретен, амерички научник, садрже и до 5 процената воде. Човек када доспе на Месец, ставиће неколико комада стене у посуду, а онда помоћу огледала треба да концентрише сунчеве зраке на камење и вода ће испаравати. Пара ухваћена у другој посуди кондензоваће се у капљице воде.

Водоравно: 1) Река у СССР; 5) птица из реда пузавица (множ.); 6) скраћеница за аутономну покрајину; 8) предмет продаје; 10) хемијски знак за алуминијум; 12) римска богиња срџбе; 13) врста плеса; 15) иницијали нашег позоришног и филмског глумца; 16) северноамерички новинар, добитник Пулицерове награде (Марк); 17) јудејски цар из 9. века пре наше ере; 19) правац у уметности у 17. и 18. веку; 20) врста врбе; 22) изразити представник врсте; 23) горки лекови; 25) река у Африци; 27) богиња Месеца у грчкој митологији; 28) предлог; 29) староегипатски писац; 30) острво на Јадрану; 31) хемијски знак за молибден; 32) пољопривредна алатка; 33) негација; 35) мање узвишење; 36) врпца.

Усправно: 1) острво у групи Великих Антила; 2) наша река; 3) слово латинице; 4) предлог; 5) француски књижевник („Мегре поставља замку"); 7) један од најпознатијих савремених сликара („Човек и јагње"); 8) слик; 9) наша плодна покрајина; 11) нестручњак; 13) северни јелен; 14) северноамерички сликар (Џон); 18) планина у близини Београда; 21) борилиште; 23) покрајина у Индији; 24) женско име; 26) притока Северног мора; 30) птица селица; 32) острво на Јадрану; 34) латинска свеза; 35) хемијски знак за баријум.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) боа; 4) шум; 7) библиофил; 10) ала; 11) ама; 12) Уб; 13) сто; 15) Об; 16) Касу; 18) Пиза; 20) Оуд; 21) Уна; 22) Данте; 25) ноа; 27) Ула; 29) пол; 31) Башка Вода; 34) ру; 35) они; 36) ес; 37) утук; 39) кост; 41) сам) 42) ета.

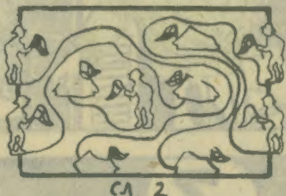
Усправно: 1) Билбао; 2) оба; 3) ал; 4) Шо; 5) Уфа; 6) мимоза; 7) „Баук"; 8) Ист; 9) Лаба; 13) Судан; 14) опута; 17) суд; 19) ине; 23) носан; 24) флаута; 26) Модест; 27) убрус; 28) аш; 29) По; 30) ласта; 32) Кок; 33) век; 38) ум; 40) ое.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ЛОГОРОВАЊЕ СКАУТА

Треба повући пет путића којима ће сваки од скаута отићи до шатора који му припада... Није дозвољено да се путеви секу нити додирују.

СЛАЛОМ У ТРАВИ

Поређају се боце или кегле без реда по трави у башти или у дворишту. Један од играча који има преко очију везану мараму треба да прође између боца а да притом ни једну не сруши. Може само да благо додирне ногом боце да би одредио где су. Покушајте, занимљиво је.

Необичан столњак

Бака је везла столњак. Одједном ју је неко позвао и она је изишла. Кад се вратила видела је да је цела њена мустра измењена. Посматрајући њен рад открићете, око петла који је у средини, још 7 животиња.

Локвањ и басен

У једном басену расте локвањ. Ми не знамо ни димензије басена ни биљке, него само да она сваког дана удвостручава своју површину. После десет дана потпуно попуњава површину басена.

Одговорите: после колико дана локвањ заузима тачно половину површине басена.

Одговор

Није петог дана како сте сигурно у брзини помислили. Размислите боље — деветог! Јер удвајајући своју површину претпоследњег дана — последњег ће заузети цео басен.

... данашњи Ескими просечно су виши за пет сантиметара од својих очева и дедова. Ова појава објашњава се тиме што данашњи Ескими уносе у себе више витамина него њихови преци.

... мајмуни су један од важнијих „артикала" индијског извоза. Сваке године Индија прода иностранству око 12.000 мајмуна.

... све змије хране се искључиво месом.

... срце жирафе тешко је око 11 килограма.

... прву зграду специјално за извођење опера добила је Венеција још 1637. године.

... Токио спада у најбучније градове на свету. Бука на његовим улицама је десет пута већа него у Паризу, а три пута него у Њујорку. Становници Токија сваког дана попију око пет милиона таблета против главобоље чији је главни узрок бука.

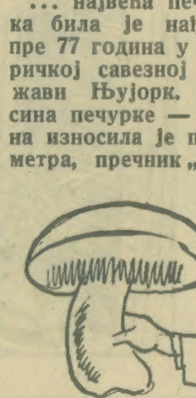
... родино гнездо може да има 1,5 метар у пречнику, да буде високо два ме-

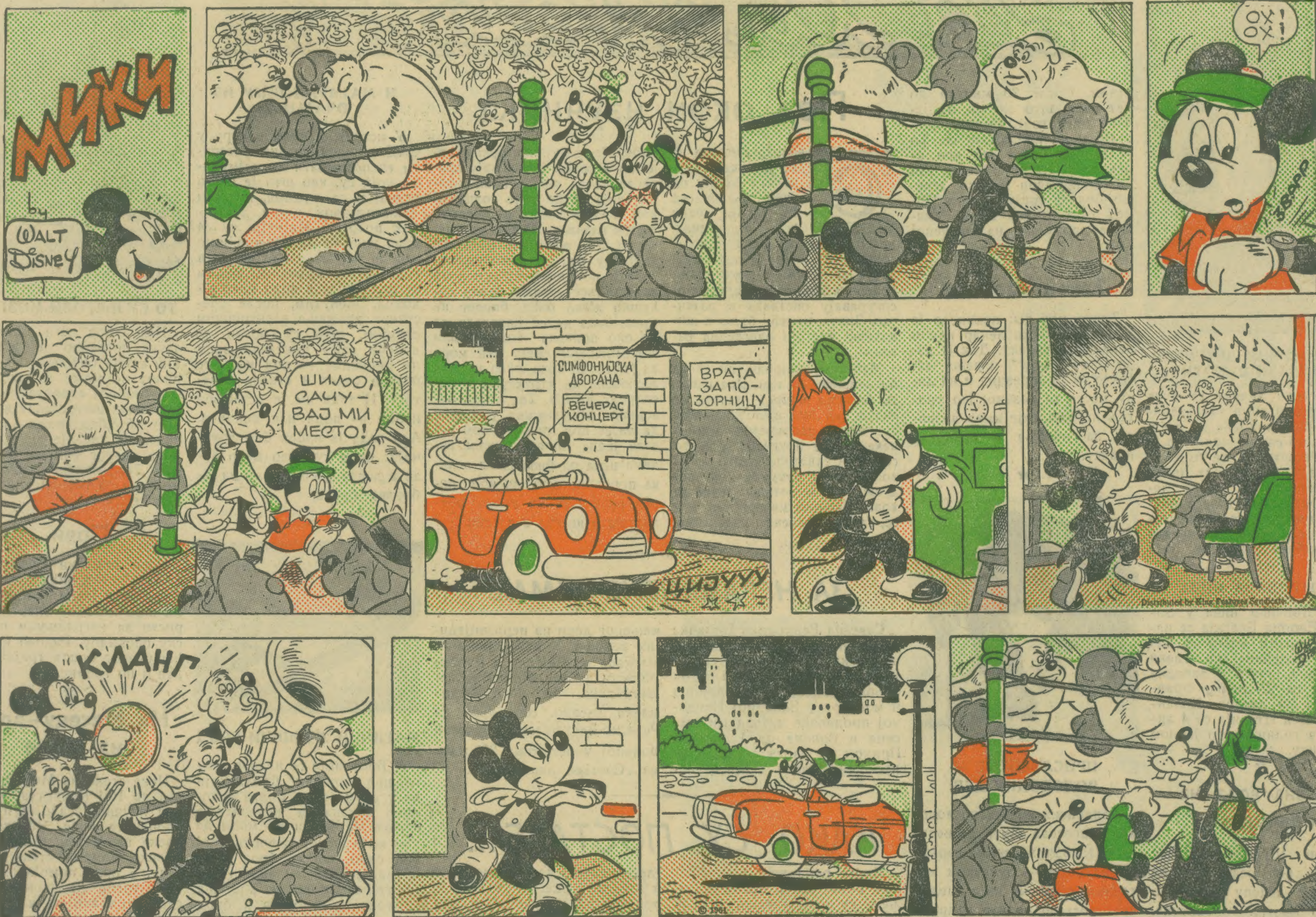
тра и тешко 50 килограма.

... реч бард означава келтског песника и певача. Прво их помињу римски и грчки историчари још у I веку. Барди су певали и рецитовали песме о народним јунацима, слободи, љубави и тако сачували народну поезију и музику од заборава.

... највећа печурка била је нађена пре 77 година у америчкој савезној држави Њујорк. Висина печурке — џина износила је пола метра, пречник „ше-

шира" метар и тридесет сантиметара, а дебљина „ноге" четврт метра.

ЏОНИ ХАЗАРД
FRANK ROBBINS

ОХ! НЕ ВАЉДА ЈОШ ЈЕДНОГ ШАХИСТУ?
ХМ... КАКО ЗНАТЕ...? И ШТА ЗНАЧИ ТО ЈОШ ЈЕДНОГ ШАХИСТУ?
НИЈЕ ВАЖНО ШТА ТО ЗНАЧИ! ВИ СТЕ ПИЛОТ... ИМАТЕ АВИОН... НАЂИТЕ ТОГ ГОСТА... И ОДЛАЗИТЕ ОДАВДЕ... БРЗО!
НЕ УЗБУЂУЈТЕ СЕ ТОЛИКО... ШТА ТО ОВДЕ НИЈЕ У РЕДУ? ДА ВАМ БОРАВАК У ЏУНГЛИ НИЈЕ УТИЦАО НА НЕРВЕ?
НЕ ГОВОРИТЕ ТАКО! БАЗИЛ БИ ВАМ СИГУРНО КАЗАО ДА МИ МАШТА СУВИШЕ РАДИ! АЛИ... НИЈЕ ТАКО! ЈА ЗНАМ ШТА САМ ВИДЕЛА!
СВЕ ЈЕ ТО ВЕОМА ЗАНИМЉИВО! АЛИ, СМЕМ ЛИ ДА ПИТАМ КО СТЕ ВИ?
ЈА САМ БАЗИЛОВА ЖЕНА...
ТО ЈЕ ДОВОЉНО, ГОСПОЂО! АКО СТЕ МИСЛИЛИ ДА ЋУ СЕ ЈА УМЕШАТИ У ПОРОДИЧНЕ НЕСУГЛАСИЦЕ, ПРЕВАРИЛИ СТЕ СЕ!
ОНДА ЗАБОРАВИТЕ ДА СТЕ МЕ ВИДЕЛИ... АЛИ НАПУСТИТЕ ОВО МЕСТО... МОРАТЕ ГА НАПУСТИТИ...
...ЈЕР У ОВОЈ КУЋИ ПОСТОЈИ СОБА СМРТИ... НАСИЛНЕ СМРТИ!
?

У РОБНОЈ КУЋИ

Паја дошао са Патом у велики град па свратио у један велики робни магазин. Али, ту се некако изгубио од ње па почео да се осврће.

— Шта тражите? — запита га један службеник.

— Ама, изгубио сам жену.

— Други спрат десно... тамо је одељење за црнину.

НЕШТО ПУЦКЕТА

Кад је Пера био планинар, после једног излета осетио се нелагодно и отишао лекару да се пожали:

— Знате, већ месец дана ми стално нешто пуцкета на леђима. Бринем се јако.

— Ех, па то није ништа! Треба само да купите нов упртач. Овај стари се толико скорео да мора да пуцкара.

И ОН ЈЕ ТО УРАДИО

— Знаш ли, Попаје, јуче ми један пријатељ тврди да смо нас двојица потпуно једнаки у сваком погледу — каже му Шиља.

— Да је то мени рекао ја бих га ошамарио!

— Па и ја сам то урадио.

НАЈСТРАШНИЈЕ

Шиљу извели на суђење зато што је прегазио човека док је возио аутомобил.

— Осуђујете се на пет година затвора — рече судија.

— Добро — рече Шиља.

— И пет година губитка часних права.

— Разумем...

— И двадесет хиљада новчане казне.

— Авај, знао сам ја да ће оно најстрашније доћи на крају.

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика“ штампарско-издавачко предузеће Београд Македонска 31. Текући рачун број 101-707/1-82. Поштански фах 124. — Претплата за нашу земљу: годишња 900. полугодишња 450; за иностранство: годишња 1.200. полугод. 600 дин. Рукописи се не враћају.